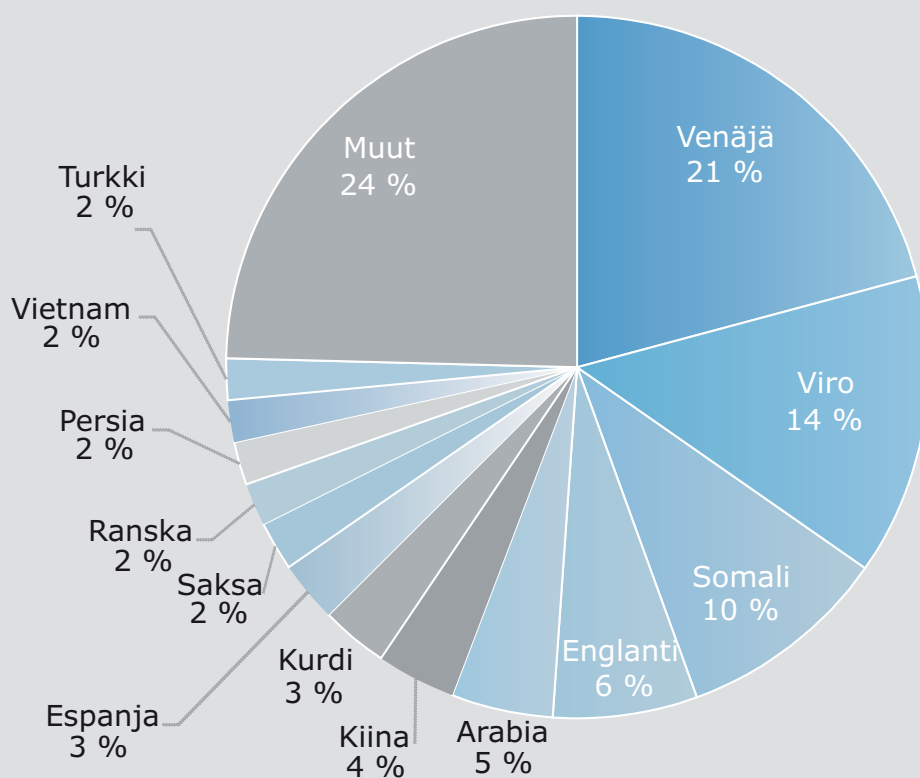

HELSINGIN ULKOMAALAISVÄESTÖ VUONNA 2013

Sisällys

Tiivistelmä	2
1. Johdanto.....	4
2. Helsingin ulkomaalaisväestön määrä ja kehitys.....	5
3. Ulkomaalaisryhmät.....	8
3.1 Vieraskielisten äidinkielet.....	8
3.2 Ulkomaalaisten kansalaisuudet	10
3.3 Helsingin vastaanottamat pakolaiset	13
4. Vieraskielisten ikärakenne.....	14
5. Vieraskielisten alueellinen sijoittuminen Helsingissä.....	17
6. Vieraskielisen väestön ennuste	19
7. Muuttoliike	21
7.1 Ulkomainen tulo- ja lähtömuutto	21
7.2 Kotimainen tulo- ja lähtömuutto	22
7.3 Kokonaismuutto	22
8. Perheet ja syntyvyys	25
8.1 Avioliitot	25
8.2 Lapsiperheet.....	26
8.3 Syntyvyys.....	27
9. Asuminen	29
9.1 Asuntokuntien rakenne	29
9.2 Asuntokuntien hallintaperuste.....	30
9.3 Asumisväljyys	31
9.4 Asuminen peruspiireittäin	32
10. Koulutustaso ja opiskelu.....	34
10.1 Koulutusrakenne.....	34
10.2 Vieraskieliset opiskelijat.....	35
12. Työllisyys ja työttömyys.....	38
Liitetaulukko 1. Vieraskielisten määrä ja osuus koko väestöstä peruspiireittäin vuosina 2003 ja 2013.....	45
Laatuseloste ja lähteet.....	46

Tiivistelmä

Helsingissä asui vuoden 2013 alussa 73 608 vieraskielistä eli muita kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkielisiä. Vieraskielisten osuus Helsingin väestöstä oli 12 prosenttia. Suurimmat vieraskielisten ryhmät puhuivat äidinkielenään venäjää, viroa, somalia tai englantia. Vieraskielisten osuus väestöstä oli 8 prosenttia muualla Helsingin seudulla ja noin kolme prosenttia muualla Suomessa. Espoossa vieraskielisten osuus oli 11 prosenttia ja Vantaalla 12 prosenttia.

Helsingissä asui vuoden 2013 alussa 50 661 ulkomaan kansalaista. Ulkomaalaistaustaisia eli ulkomaan kansalaisia sekä ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia oli yhteensä 74 827 henkilöä.

Ikärakenteeltaan vieraskieliset ovat nuorempia kuin Helsingin koko väestö. Lasten ja nuorten työkäisten osuus on korkea. Sen sijaan vieraskielisten eläkeikäisten määrä on hyvin pieni. Ikärakenne vaihtelee kuitenkin eri äidinkieliyryhmissä. Helsingin vieraskielisistä 28 prosenttia asui Itäisessä suurpiirissä. Vieraskielisten osuus alueen väestöstä oli korkein Meri-Rastilassa, Kallahdessa, Kurkimäessä, Kivikossa ja Itäkeskuksessa. Kullakin alueella vieraskielisten osuus väestöstä oli yli 25 prosenttia. Kymmenen viime vuoden aikana vieraskielisen väestön määrä on kasvanut eniten Kontulassa, Kannelmäessä ja Keski-Vuosaassa.

2000-luvun aikana Helsingin vieraskielisten määrä on kasvanut lähes 44 000 hengellä eli se on yli kaksinkertaistunut. Vuonna 2012 vieraskielisten määrä kasvoi 5 285 henkilöllä. Vuoteen 2030 mennessä vieraskielisen väestön ennustetaan kasvavan 150 000 henkilöön eli yli 20 prosentin osuuteen kaupungin väestöstä.

Helsingin vieraskielisten muuttoliikkeelle on luonteenomaista runsas tulomuutto ulkomailta ja vilkas muuttoliike maan sisällä. Suurin osa vieraskielisten määrän kasvusta seuraa ulkomaisen tulomuuton enemmyydestä lähtömuuttoon nähden. Toisaalta vieraskieliset muuttavat myös maan sisäisessä muuttoliikkeessä enemmän Helsinkiin kuin sieltä pois.

Vieraskielisten syntyvyys on korkeampi kuin koko väestön, ja vieraskieliset äidit synnyttävät keskimäärin hieman nuorempina kuin koko väestön äidit. Syntyvyys tosin vaihtelee paljon kieli- ja kansalaisuusryhmittäin. Vuoden 2013 alussa Helsingissä oli 13 787 lapsiperhettä, joissa puolisoista ainakin toinen, tai ainoa huoltaja, oli vieraskielinen. Osuus on 19 prosenttia kaikista lapsiperheistä.

Vieraskieliset asutokunnat ovat keskimäärin suurempia kuin kotimaankieliset asutokunnat, ja vieraskieliset asuvat kotimaankielisiä ahtaammin. Vieraskielisistä asutokunnista neljä viidestä asui vuokralla. Ara-vuokra-asunnot ovat yleisimpiä: niissä asui lähes puolet vieraskielisistä. Vieraskieliset keskittyvät tietyille alueille asunnon hallintamuodosta riippumatta. Samoilla alueilla, joilla ara-vuokra-asunnoissa asuu kaupungin keskiarvoa enemmän vieraskielisiä, asuu myös vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa ja omistusasunnoissa keskimääräistä useampi vieraskielinen.

Helsingissä asuvista 25–64-vuotiaista vieraskielisistä 45 prosentilla oli vuoden 2011 lopussa Suomen tutkintorekisterissä rekisteröitynä peruskoulun jälkeinen tutkinto. Keskiasteen tutkinto oli 21 prosentilla ja korkea-asteen tutkinto 24 prosentilla. Helsingin lukiolaisista oli vieraskielisiä 9 prosenttia ja ammatillisen opiskelijoista 10 prosenttia.

Helsingissä opiskelevista ammattikorkeakoulutuksen opiskelijoista oli vieraskielisiä 10 prosenttia ja yliopistokoulutuksen opiskelijoista 7 prosenttia.

Vieraskielisten työttömyysaste oli vuoden 2011 lopussa 18,5 prosenttia ja työllisyysaste 52,9 prosenttia. Vuoden 2013 tammi-kesäkuussa työttömien ulkomaan kansalaisten määrä oli yli 20 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Ulkomaalaisten työllistyminen vaihtelee paljon kansalaisuusryhmittäin.

1. Johdanto

Tilastojen perusteella ulkomaalaisia tai ulkomaalaistaustaisia voi tarkastella syntymämaan, kansalaisuuden tai äidinkielen mukaan. Ulkomaalaisväestön määrän ja merkityksen kasvaessa tilastointiin on luotu myös perheenjäsenten tietojen yhdistämiseen perustuvia syntyperäluokituksia, mutta niiden käyttö ei vielä ole vakiintunut.

Syntymämaaksi tilastoidaan se maa, joka on ollut äidin vakituinen kotimaa lapsen syntyessä. Ulkomailla syntyneistä osa voi olla Suomen kansalaisia jo syntyessään ja osa on saanut Suomen kansalaisuuden muuttaessaan Suomeen. Helsingissä asui vuoden 2013 alussa 70 472 ulkomailla syntynyttä, 11,6 prosenttia väestöstä.

Ulkomaan kansalaisella tarkoitetaan Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Yhdellä henkilöllä voi olla useamman maan kansalaisuus. Jos yksi kansalaisuuksista on Suomen kansalaisuus, tilastoidaan henkilö Suomen kansalaiseksi. Helsingissä asui vuoden 2013 alussa 50 661 ulkomaan kansalaista, 8,4 prosenttia väestöstä.

Vieraskielisellä tarkoitetaan muita kuin suomen-, saamen- tai ruotsinkielisiä. Äidinkieli rekisteröidään samalla kun vanhemmat ilmoittavat lapsen nimen. Helsingissä asui vuoden 2013 alussa 73 608 vieraskielistä, 12,2 prosenttia väestöstä.

Suurimmassa osassa raporttia ulkomaalaisuuden määritelmänä käytetään vieraskielisyyttä. Palveluja tuottavan kunnan kannalta on henkilön äidinkieli syntymämaata ja kansalaisuutta tärkeämpi tieto, sillä se määrittää palveluiden kysyntää. Lisäksi kielen mukaan luokiteltuja tilastoja on helpommin saatavilla.

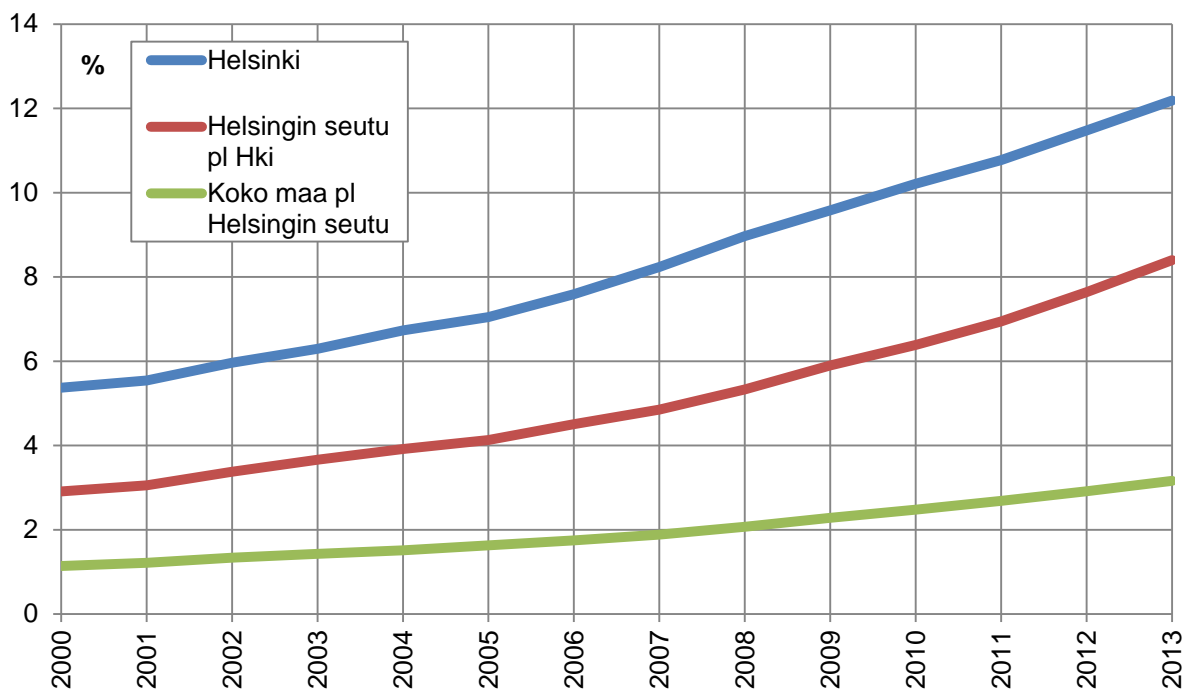
Raportin tiedot perustuvat hallinnollisista rekistereistä tuotettuihin tilastotietoihin. Tilastoinnin ulkopuolelle jää kuitenkin eräitä pieniä ihmisryhmiä, kuten päätöstä odottavat turvapaikanhakijat, ja muut sellaiset henkilöt, joilla ei ole rekisteröityä kotipaikkaa Helsingissä. Rekistereistä saa varsin heikosti tietoa maahantulon syistä. Ainoastaan pakolaisina tulleiden määrä pystytään kertomaan luotettavasti. Kattavan rekisterijärjestelmän johdosta raportti antaa kuitenkin varsin paikkansapitävän kuvan Helsingin ulkomaalaisväestöstä.

2. Helsingin ulkomaalaisväestön määrä ja kehitys

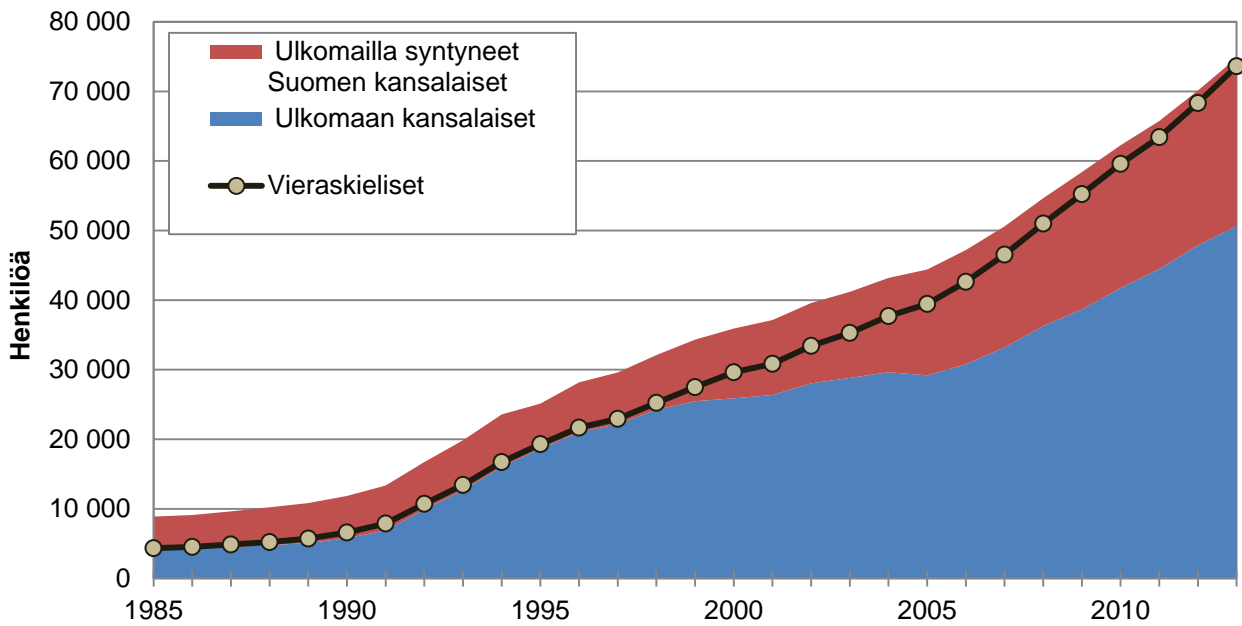
Helsingin ja koko Suomen ulkomaalaisväestön määrä oli muuhun Eurooppaan verrattuna varsin pieni vielä 1980-luvulla. Ulkomaalaistaustainen väestö alkoi kasvaa nopeasti 1990-luvulla. Silloin monet seikat aiheuttivat maahanmuuttoa, kuten Neuvostoliiton hajoaminen ja paluumuuton alkaminen, levottomuudet ja pakolaisuuden kasvu Somaliasta, Irakista ja entisestä Jugoslaviasta. Myös Suomen EU-jäsenyys vuonna 1995 vauhditti ulkomaalaisväestön kasvua.

Helsingiläisistä 73 608 puhui vuoden 2013 alussa äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Kaikista helsingiläisistä heidän osuutensa oli 12,2 prosenttia. Vieraskielisten määrä kasvoi 2000-luvulla noin 44 000 hengellä. Vuonna 2012 vieraskielisten määrä kasvoi 5 285 hengellä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana vieraskielisten määrä on kasvanut Helsingissä noin 7,5 prosenttia vuodessa, muualla Suomessa noin 8,5 prosenttia vuodessa.

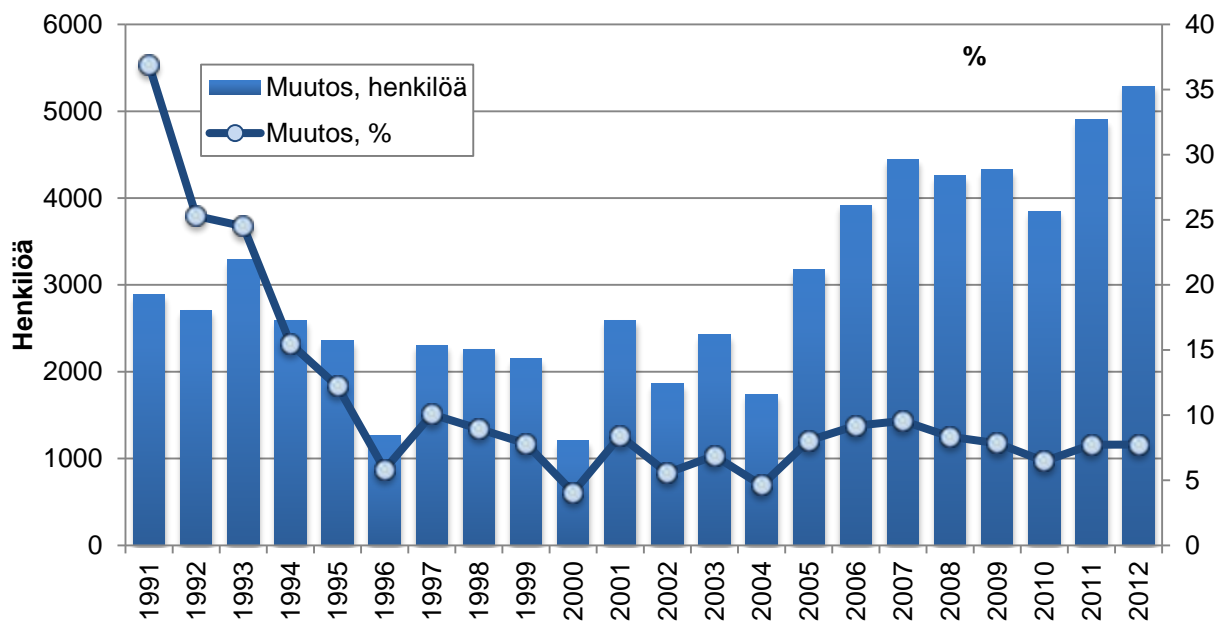
Kuva 1. Vieraskielisten osuus koko väestöstä Helsingissä, sen seudulla ja muualla Suomessa 2000–2013

Kuva 2. Ulkomaalaistaustaiset ja vieraskieliset Helsingissä 1985–2013

Kuva 3. Helsingin vieraskielisten määrän muutos vuosina 1991–2012

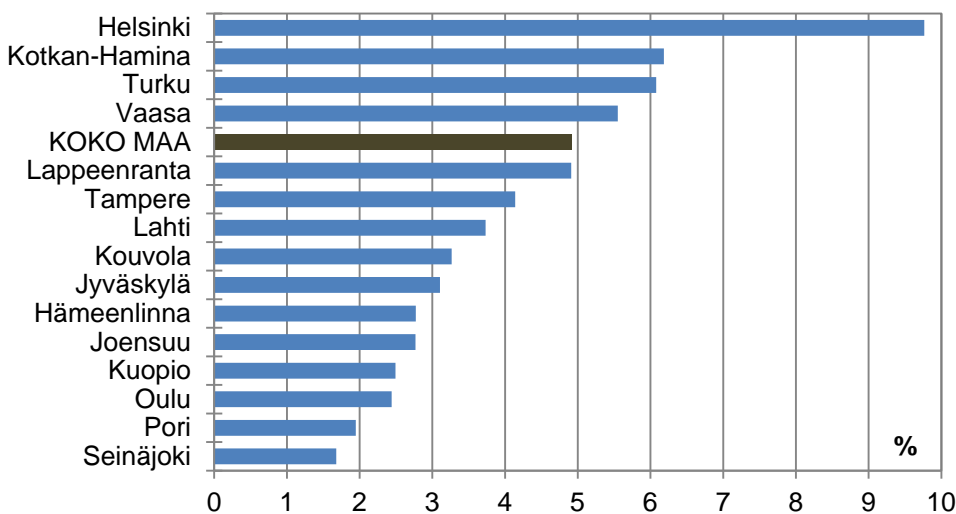
Ulkomaan kansalaisia asui Helsingissä vuoden 2013 alussa 50 661 henkeä. Heidän osuutensa asukkaista oli 8,4 prosenttia. Helsingiläistä 24 166 oli ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia. Ulkomaan kansalaiset ja ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset muodostavat yhdessä ulkomaalaistaustaisten ryhmän, johon kuului 74 827 henkilöä eli 12,4 prosenttia helsinkiläisistä.

Helsingissä asui 11 prosenttia koko Suomen väestöstä, mutta 28 prosenttia koko maan vieraskielistä ja 26 prosenttia ulkomaan kansalaisista. Pääkaupunkiseutuseutu on selkeästi Suomen ulkomaalaisväestön keskittymä. Lähes puolet (48 %) maan

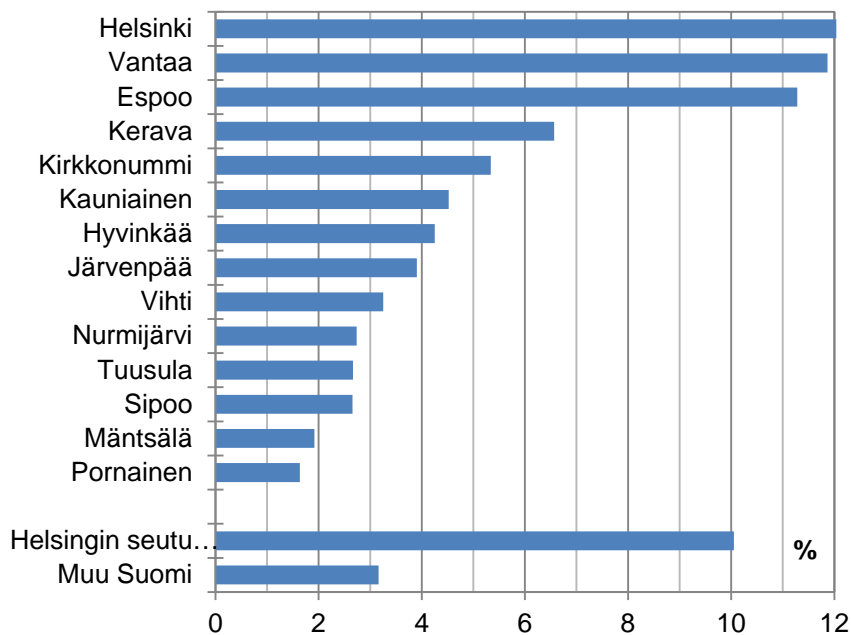
vieraskielisistä asui pääkaupunkiseudulla, vaikka pääkaupunkiseudun osuus koko Suomen väestöstä oli noin viidennes.

Helsingissä vieraskielisten osuus oli 12,2 prosenttia koko väestöstä, muualla Helsingin seudulla 8,4 prosenttia ja muualla Suomessa noin kolme prosenttia. Helsingin seudulla Helsinki, Espoo ja Vantaa erottuivat kehyskunnista selkeästi suuremmalla vieraskielisten osuudella. Näiden kolmen kunnan asukkaista joka kymmenes oli vieraskielinen, muista kunnista suurin osuus oli Keravalla (6,6 %), Kirkkonummella (5,3 %) ja Kauniaisissa (4,5 %).

Kuva 4. Vieraskielisten osuus väestöstä väkiluvultaan 15 suurimmassa seutukunnassa 1.1.2013

Kuva 5. Vieraskielisten osuus väestöstä Helsingin seudun kunnissa 1.1.2013

3. Ulkomaalaisryhmät

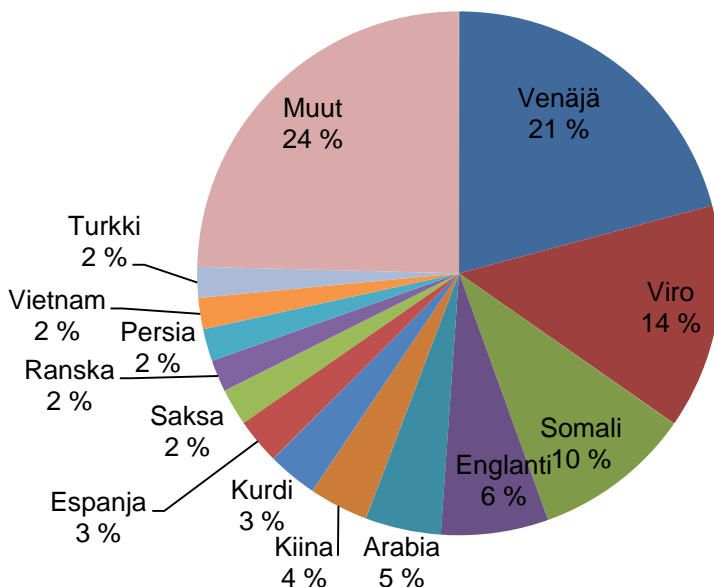
3.1 Vieraskielisten äidinkielet

Helsingin vieraskielisten yleisin äidinkieli on venäjä. Sitä puhui äidinkielenään vuoden 2013 alussa 15 341 henkilöä eli useampi kuin joka viides vieraskielinen. Seuraaviksi suurimmat kieliryhmät olivat viron- ja somalin- ja englanninkieliset. Neljä suurinta äidinkieltä muodostivat yli puolet vieraskielisistä. Muu äidinkielivalikoima on monipuolinen: helsinkiläisillä oli vuoden 2013 alussa rekisteröitynä 133 eri äidinkieltä. Näistä alle 100 hengen kieliryhmiä oli lähes 80.

Helsingin vieraskielistä 22 prosenttia puhui venäjää tai muita entisen Neuvostoliiton alueen kieliä, Baltian alueen kieliä puhui 14 prosenttia. Länsieurooppalaisia kieliä puhui 17 prosenttia ja itäeurooppalaisia kieliä viisi prosenttia. Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kieliä puhui 12 prosenttia ja muun Afrikan kieliä yhteensä 13 prosenttia. Aasialaisia kieliä puhuvia oli 15 prosenttia.

Helsingin seudulla suurin osa vieraskielisten ryhmistä on keskittynyt Helsinkiin. Erityisesti somalin-, espanjan- ja ranskankielisiä oli suhteessa muuhun seutuun Helsingissä enemmän. Suurimmista kieliryhmistä vietnamin- ja albaniankielisiä oli suhteellisesti enemmän muualla Helsingin seudulla.

Kuva 6. Helsingin vieraskieliset äidinkielen mukaan 1.1.2013

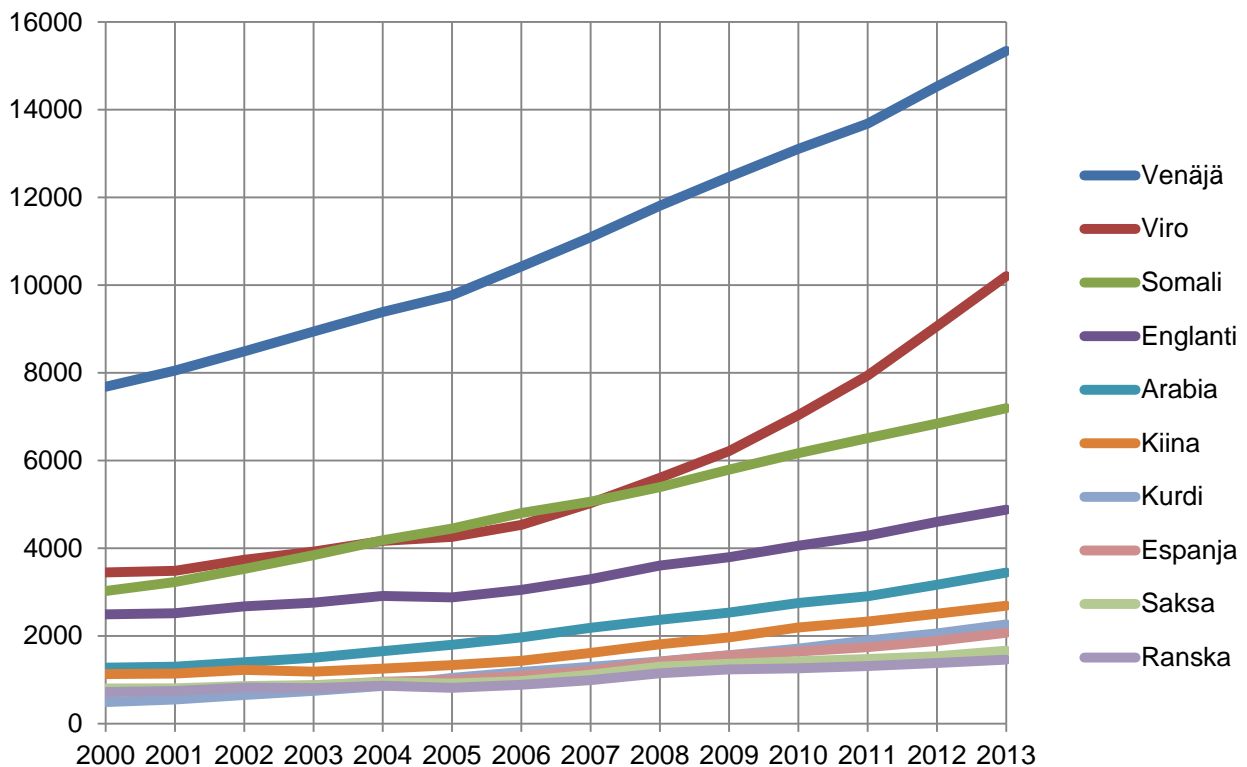

Taulukko 1. Ulkomaan kansalaiset ja koko väestö äidinkielen mukaan Helsingissä 1.1.2013

Äidinkieli	Henkilöä	%	Äidinkieli	Henkilöä	%
Koko väestö	603 968	100	Ulkomaan kansalaiset	50 661	100
Suomi	494 627	81,9	Suomi	1 494	2,9
Ruotsi	35 674	5,9	Ruotsi	913	1,8
Saame	59	0,01			
Muut kielet yhteensä	73 608	12,2	Viro	9 060	17,9
		100	Venäjä	8 333	16,4
Venäjä	15 341	20,8	Englanti	3 642	7,3
Viro	10 207	13,9	Somali	3 077	6,1
Somali	7 193	9,8	Kiina	1 971	3,9
Englanti	4 879	6,6	Arabia	1 627	3,2
Arabia	3 446	4,7	Espanja	1 543	3,0
Kiina	2 691	3,7	Saksa	1 273	2,5
Kurdi	2 264	3,1	Kurdi	1 185	2,3
Espanja	2 073	2,8	Ranska	1 069	2,1
Saksa	1 665	2,3	Thai	958	1,9
Ranska	1 462	2,0	Persia	766	1,5
Persia	1 457	2,0	Turkki	722	1,4
Vietnam	1 416	1,9	Nepali	669	1,3
Turkki	1 408	1,9	Muu	12 359	24,4
Thai	1 123	1,5			
Albania	1 005	1,4			
Muu	15 978	21,7			

Äidinkieltäin vieraskielisten määrät ovat pysyneet lähes samassa suuruusjärjestyksessä koko 2000-luvun. Venäjänkieliset ovat säilyttäneet selkeän asemansa suurimpana vieraskielisten ryhmänä. Venäjänkielisten määrä on kaksinkertaistunut 2000-luvulla. Viroa puhuvien määrä on sen sijaan kolminkertaistunut 2000-luvulla. Vironkielisten määrä lähti 2000-luvun loppupuolella nopeaan kasvuun, yli 1 000 henkeä vuodessa. Persian- ja kurdinkielisten määrä on viisinkertaistunut 2000-luvulla ja nepalinkielisten jopa 15-kertaistunut. Suurimmista kieliryhmistä vain serbokroatian puhujien määrä on vähentynyt 2000-luvulla.

Kuva 7. Helsingin kymmenen suurimman vieraskielisten kieliryhmän kehitys 2000–2013

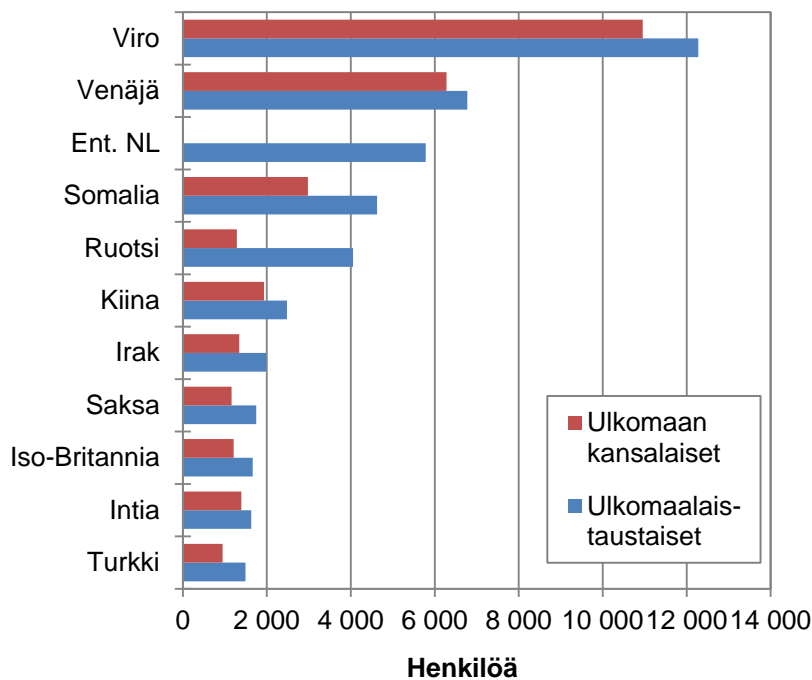

3.2 Ulkomaalaisten kansalaisuudet

Helsingin väestössä oli vuoden 2013 alussa edustettuna noin 170 eri kansalaisuutta. Ulkomaan kansalaisten suurin ryhmä oli virolaiset, 10 953 henkilöä. Toiseksi suurin ryhmä olivat venäläiset, 6 278 henkilöä. Kolmanneksi eniten oli Somalian kansalaisia, joiden määrän kasvu on pienentynyt 1990-luvun puolivälistä. Suurimpana syynä on, että useat somaliaalaistaustaiset ovat saaneet Suomen kansalaisuuden. Esimerkiksi Helsingin vironkielistä 11 prosenttia oli Suomen kansalaisia, kun taas somalinkielisistä Suomen kansalaisia oli jopa 57 prosenttia.

Ulkomaan kansalaisista 40 prosenttia oli EU-maista ja 16 prosenttia muualta Euroopasta. Aasialaisia oli 24 prosenttia, afrikkalaisia 14 prosenttia, pohjoisamerikkalaisia, 3 prosenttia ja eteläamerikkalaisia 2 prosenttia.

Kuva 8. Helsingin suurimmat kansalaisuusryhmät 1.1.2013

Ruotsalaistaustaisia asui vuoden 2013 alussa Helsingissä 4 052 henkilöä, mutta Ruotsin kansalaisuus oli vain 1 287 henkilöllä. Tämä selittyy suurimmaksi osaksi Suomen kansalaisilla, jotka ovat syntyneet Ruotsissa ja muuttaneet myöhemmin takaisin Suomeen. Myös Helsingin venäläisten määrässä on syytä huomioida kansalaisuuden ja syntymämaan ero. Venäjän kansalaisia oli 6 278 henkilöä, mutta venäläistaustaisia on enemmän, sillä entisessä Neuvostoliitossa syntyneitä Suomen kansalaisia oli 5 759 henkilöä. Heistä suuri osa on inkeriläisiä paluumuuttajia ja heidän perheenjäseniään.

Suomen kansalaisuuden sai Helsingissä vuoden 2012 aikana 2 216 ulkomaalaista. Se on lähes kaksi kertaa enemmän kuin edellisellä vuonna ja enemmän kuin kertaakaan 2000-luvulla. Suurimmat Suomen kansalaisuuden saaneet ryhmät olivat venäläiset, somalialaiset, afganistanilaiset, virolaiset, irakilaiset, turkkilaiset ja iranilaiset. Koko Suomessa kansalaisuuden sai 9 090 Suomessa vakinaisesti asunutta ulkomaan kansalaista. Määrä on 4 530 enemmän kuin vuonna 2011. Vuosina 2000–2012 Suomen kansalaisuus myönnettiin Helsingissä noin 16 700 henkilölle.

Ulkomaan kansalaisten yleisin kieli oli viro, jota puhui hieman alle viidennes Helsingin ulkomaan kansalaisista. Venäjänkieliset olivat selvästi toiseksi suurin ryhmä. Englantia äidinkielenään puhuvia oli kolmanneksi eniten. Ulkomaan kansalaisista 3 prosenttia puhui äidinkielenään suomea. Enemmistö heistä on sellaisten maiden kansalaisia, joissa suomalaisia on asunut paljon, kuten Ruotsissa, Yhdysvalloissa, Australiassa ja Neuvostoliitossa. Etenkin runsas paluumuutto entisen Neuvostoliiton alueelta, Venäjältä ja Virosta on nostanut suomenkielisten määrää ulkomaan kansalaisten parissa.

Taulukko 2. Helsingin ulkomaalaistaustaiset kansalaisuuden ja syntymämaan mukaan 1.1.2013

Maaryhmä	Ulkomaalais- taustaiset yhteensä	Ulkomaan kansalaiset	Ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset
Ulkomaat yhteensä	74 827	50 661	24 166
Eurooppa	42 321	28 430	13 891
EU-maat	26 994	20 231	6 763
<i>Viro</i>	12 277	10 953	1 324
<i>Ruotsi</i>	4 052	1 287	2 765
<i>Saksa</i>	1 746	1 160	586
<i>Iso-Britannia</i>	1 664	1 212	452
Muu Pohjois- ja Länsi- Eurooppa	634	369	265
Muu Eurooppa	14 693	7 830	6 863
<i>Venäjä</i>	6 774	6 278	496
<i>Entinen Neuvostoliitto</i>	5 783	24	5 759
Afrikka	10 363	6 878	3 485
Pohjois-Afrikka	1 715	906	809
Länsi-, Keski- ja Etelä- Afrikka	2 800	2 185	615
Itä-Afrikka	5 848	3 787	2 061
<i>Somalia</i>	4 627	2 980	1 647
Pohjois-Amerikka	1 892	1 253	639
<i>Yhdysvallat</i>	1 475	1 009	466
Latinalainen Amerikka ja Karibia	1 718	1 098	620
Aasia	17 114	12 231	4 883
Länsi- ja Keski-Aasia	5 543	3 381	2 162
<i>Irak</i>	1 984	1 343	641
<i>Turkki</i>	1 493	946	547
<i>Iran</i>	944	473	471
Itä-Aasia	3 321	2 690	631
<i>Kiina</i>	2 478	1 934	544
Kaakkois-Aasia	3 426	2 399	1 027
<i>Thaimaa</i>	1 221	970	251
<i>Vietnam</i>	1 164	666	498
Etelä-Aasia	4 824	3 761	1 063
<i>Intia</i>	1 630	1 393	237
Australia ja Oseania	408	257	151
Valtioton ja tuntematon	1 011	514	497

3.3 Helsingin vastaanottamat pakolaiset

Helsinki on vastaanottanut 2000-luvulla yhteensä 3 406 pakolaista ensimmäisenä sijoituskuntana. Helsingin vastaanottamat pakolaiset käsittävät 15 prosenttia koko maassa kyseisenä aikana turvapaikan saaneista pakolaisista. Suomessa kaiken kaikkiaan yli 160 kuntaa on vastaanottanut pakolaisia. Monet pakolaiset muuttavat myöhemmin ensimmäisestä sijoituskunnastaan muihin, pääasiassa isompiin, kaupunkeihin. Helsingin pakolaistausten määrä arvioidaan huomattavasti suuremmaksi kuin vastaanotettujen pakolaisten määrä on.

Vuonna 2012 Suomen vastaanottamista pakolaisilta hieman yli puolella oli ensimmäisenä sijoituskuntana jokin pääkaupunkiseudun kunnista. Helsinki oli ensimmäisenä sijoituskuntana 364 henkilölle, Espoo 262 henkilölle, Vantaa 120 henkilölle ja Kauniainen 9 henkilölle. Suurin osa Helsingin vastaanottamista pakolaisista oli oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita. Noin viidesosa tapauksista oli perheen yhdistämissä. Helsinki vastaanotti 2 kiintiöpakolaista vuonna 2012.

Taulukko 3. Suomen ja Helsingin vastaanottamat turvapaikan saaneet pakolaiset vuosina 1991–2012

Vuosi	<u>Suomen</u>	<u>Helsingin vastaanottamat</u>	
	<u>vastaanottamat</u>	1.sijoituskuntana	osuus koko maasta %
2000	1 212	112	9,2
2001	1 857	191	10,3
2002	1 558	220	14,1
2003	1 202	154	12,8
2004	1 662	198	11,9
2005	1 501	176	11,7
2006	1 142	115	10,1
2007	1 793	223	12,4
2008	2 219	393	17,7
2009	2 611	300	11,5
2010	3 207	527	16,4
2011	1 724	433	25,1
2012	1 431	364	25,4
1991-1999	14 977	2 311	15,4
2000-2009	16 757	2 082	12,4
2010-2012	6 362	1 324	20,8

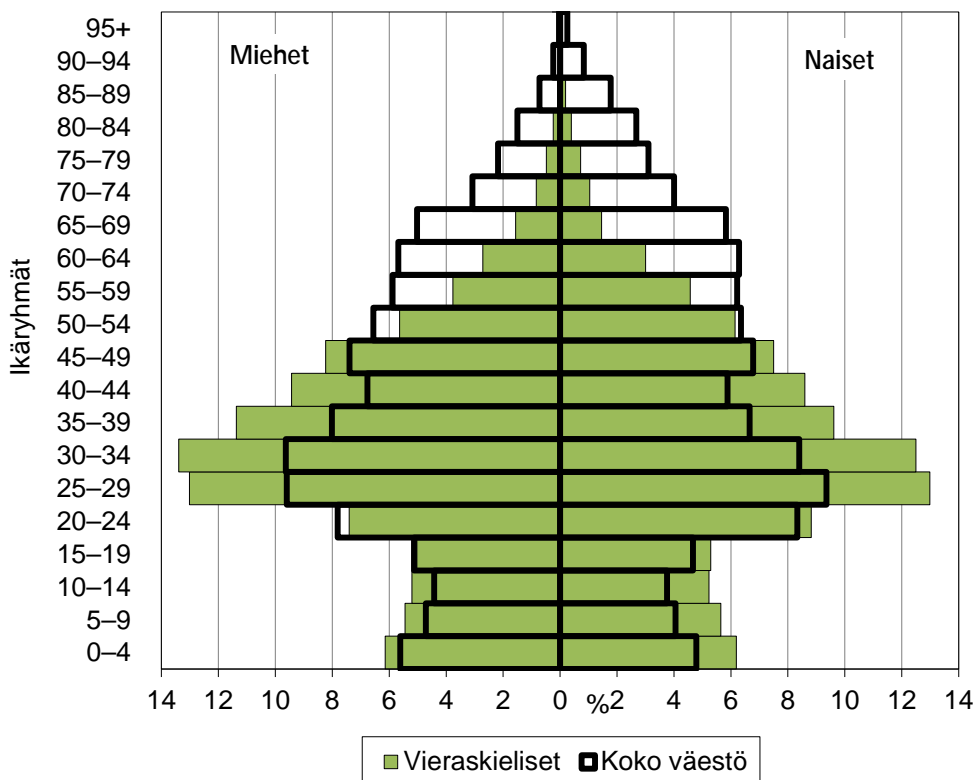
Lähde: Sisäasiainministeriö / Uudenmaan Ely-keskus

4. Vieraskielisten ikärakenne

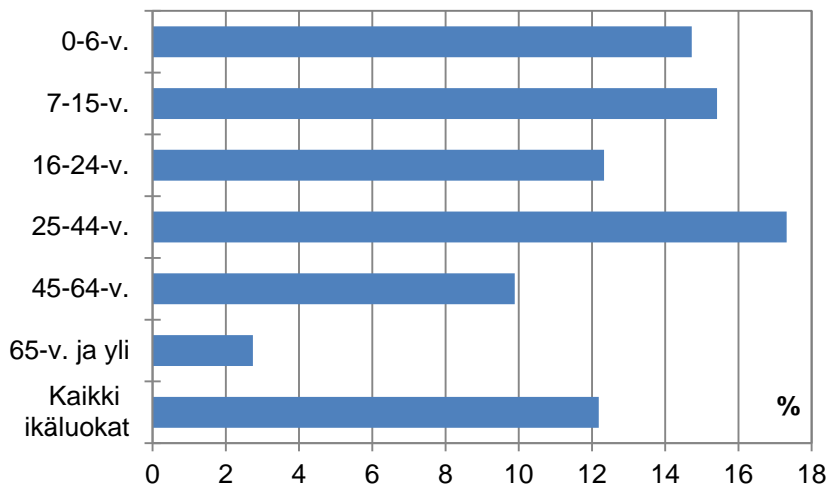
Helsingin väestöstä lievä enemmistö on naisia, vuoden 2013 alussa noin 53 prosenttia. Vieraskielisissä miehet sen sijaan olivat enemmistönä, 52 prosenttia. Kieliryhmittäin erot ovat suuria. Venäjänkielisistä 59 prosenttia ja vironkielisistä 54 prosenttia oli naisia. Somalinkielisissä miehet olivat enemmistönä, 53 prosenttia. Useassa länsi- ja eteläeurooppalaisissa kieliryhmissä miehet olivat enemmistönä: englannin-, espanjan-, ranskan-, italian-, ja kreikankielisistä miehiä oli yli 60 prosenttia. Filippiinien ja thain kieltä puhuvista suurin osa oli naisia, yli 60 prosenttia.

Helsingin vieraskielinen väestö on nuorempaa kuin kotimaankielinen väestö. Vieraskielisistä suurin osa oli nuoria työikäisiä, 25–44-vuotiaita oli 46 prosenttia. Vastaavasti kotimaankielisistä 25–44-vuotiaita oli 30 prosenttia. Vieraskielisistä 18 prosenttia oli alle 16-vuotiaita, kun kotimaankielisillä osuus oli 14 prosenttia. Vieraskielisistä yli 65-vuotiaita oli vain 4 prosenttia, kotimaankielisistä 17 prosenttia. Selkeästi suurin vieraskielisten ikäluokka oli 25–39-vuotiaat. Vanhempia työikäisiä oli vieraskielisissä vähemmän. Vieraskielisistä 21 ja kotimaankielisistä 26 prosenttia oli 45–64-vuotiaita.

Kuva 9. Koko väestön ja vieraskielisten ikärakenne Helsingissä 1.1.2013

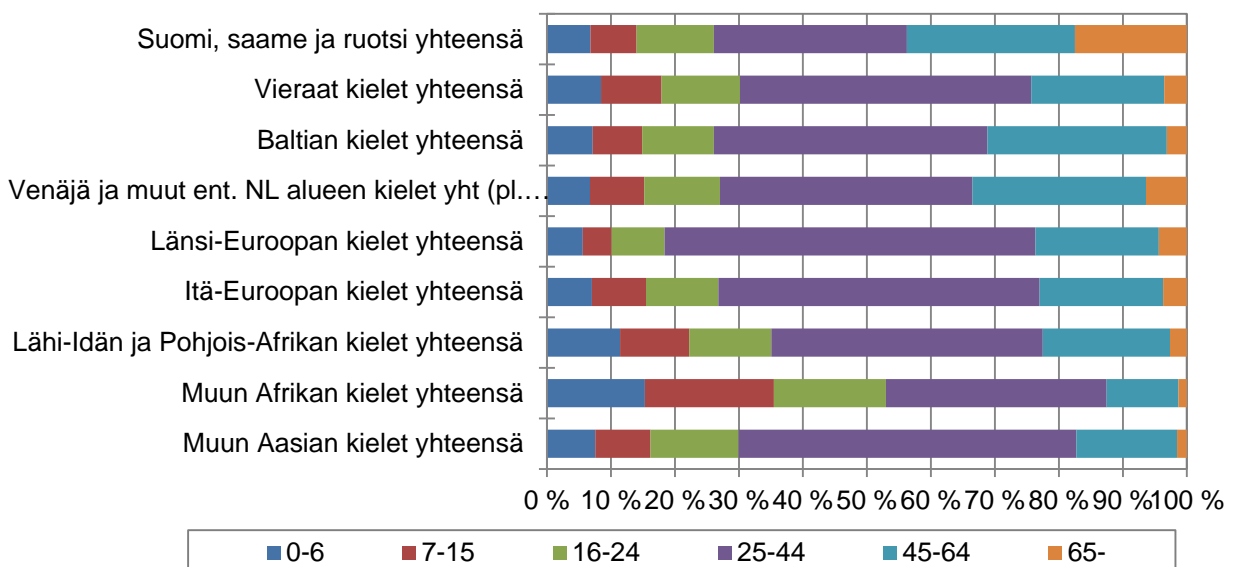
Kuva 10. Vieraskielisten osuus koko väestöstä ikäryhmittäin 1.1.2013

Afrikkalaisissa ja Lähi-idän kieliryhmissä lasten osuus oli suuri. Esimerkiksi somalinkielisistä 40 prosenttia oli alle 16-vuotiaita. Myös albaanin-, lingalan-, bengalin- ja arabiankielisillä lasten osuus oli suuri. Länsi-Euroopan kieliryhmiin kuuluvilla lasten osuus oli koko väestöä jonkin verran pienempi. Vietnamin-, persian-, lingalan,- ja nepalinkielisistä suuri osa on 16–24-vuotiaita.

Työikäisten osuudet olivat suurimmat eurooppalaisissa ja aasialaisissa kieliryhmissä. Espanjan-, hollannin-, telugun-, italian-, ja kreikankielisistä yli 80 prosenttia oli 25–64-vuotiaita. Yli 65-vuotiaiden osuus on suurin saksan-, tanskan-, ja unkarinkielisillä, mutta heilläkin osuus on alle 10 prosenttia.

Kuva 11. Kieliryhmät ikäluokan mukaan Helsingissä 1.1.2013

Helsingin ulkomaan kansalaisista 9 prosenttia oli vuoden 2013 alussa Suomessa syntyneitä. Osuus vaihtelee huomattavasti eri kansallisuusryhmissä. Ruotsalaisista 38 prosenttia oli syntynyt Suomessa. Tanskan, Norjan ja Sveitsin kansalaisista noin 20 prosenttia. Irakilaisista ja turkkilaisista noin 10 prosenttia oli Suomessa syntyneitä,

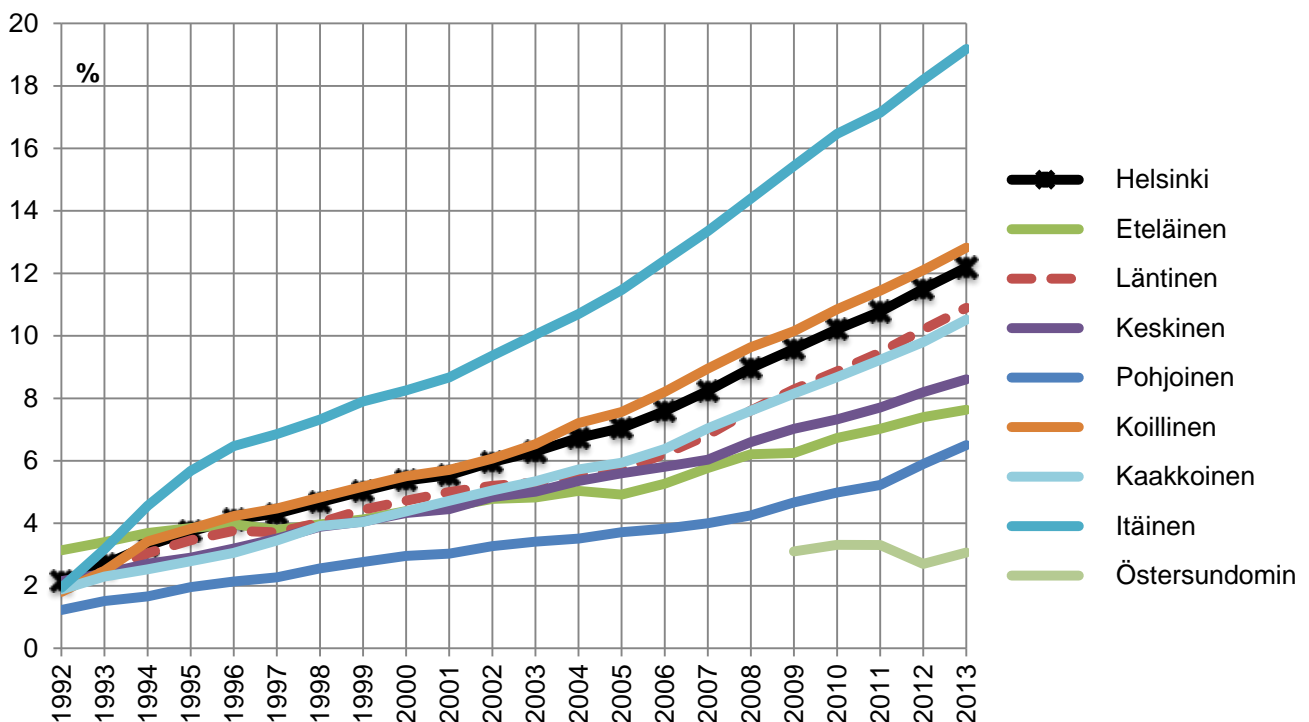
somalialaisista 18 prosenttia. Suomessa syntyneiden osuus kertoo toisaalta maassa oleskelun kestosta ja toisaalta historiallisista yhteyksistä sekä maantieteestä. Suomessa syntyneiden osuus on korkeampi lähialueen kansalaisten sekä pitkähkön ajan maassa olleiden pakolaistaustaisten ryhmissä.

5. Vieraskielisten alueellinen sijoittuminen Helsingissä

Helsingin vieraskielisistä asui Itäisessä suurpiirissä 28 prosenttia eli 20 289 vieraskielistä vuoden 2013 alussa. Osa-alueittain vieraskielisiä oli eniten Kontulassa, Kannelmäessä, Myllypurossa ja Kallahdessa. Vieraskielisten osuus alueen väestöstä oli korkein Meri-Rastilassa, Kallahdessa, Kivikossa ja Itäkeskuksessa, joissa vieraskielisiä oli yli 25 prosenttia. Pienin vieraskielisten osuus oli Östersundomissa ja Pohjois-Helsingin pientalovaltaisilla alueilla.

Vielä 1990-luvun alussa vieraskielisiä oli suhteellisesti eniten Eteläisessä suurpiirissä, jossa asui yli neljännes Helsingin vieraskielisistä. 1990-luvun puolivälissä tulomuuton kasvaessa tilanne muuttui, ja Itäinen suurpiiri nousi merkittävimmäksi vieraskielisten alueeksi. 1990-luvun alussa vieraskielisiä oli suhteellisesti eniten Ullanlinnassa, Kampinmalmilla ja Reijolassa. Vuoden 2013 alussa näiden alueiden vieraskielisten osuus oli selkeästi alle kaupungin keskiarvon.

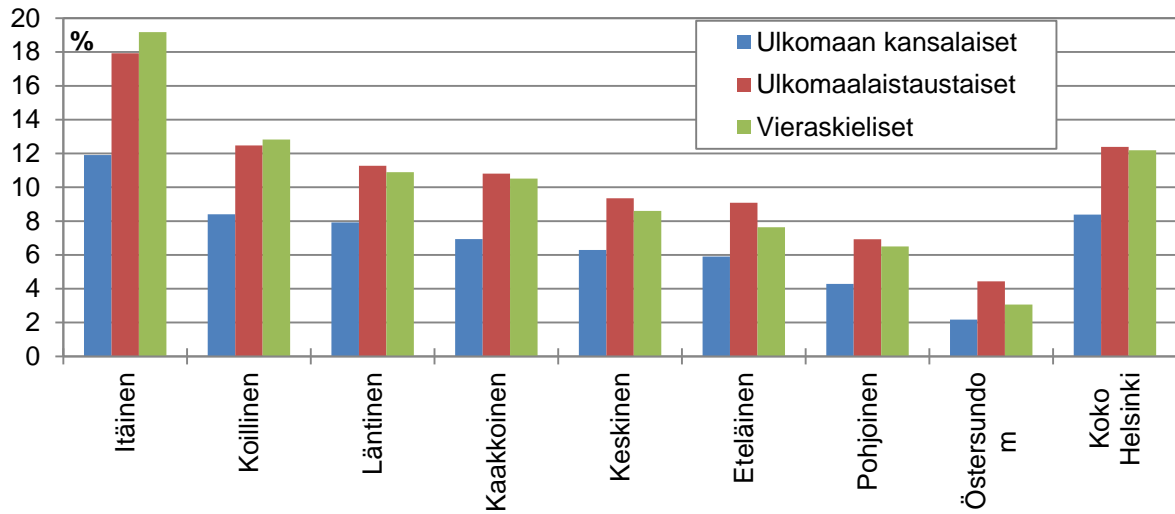
Kuva 12. Vieraskielisten osuus koko väestöstä suurpiireittäin vuosina 1992–2013

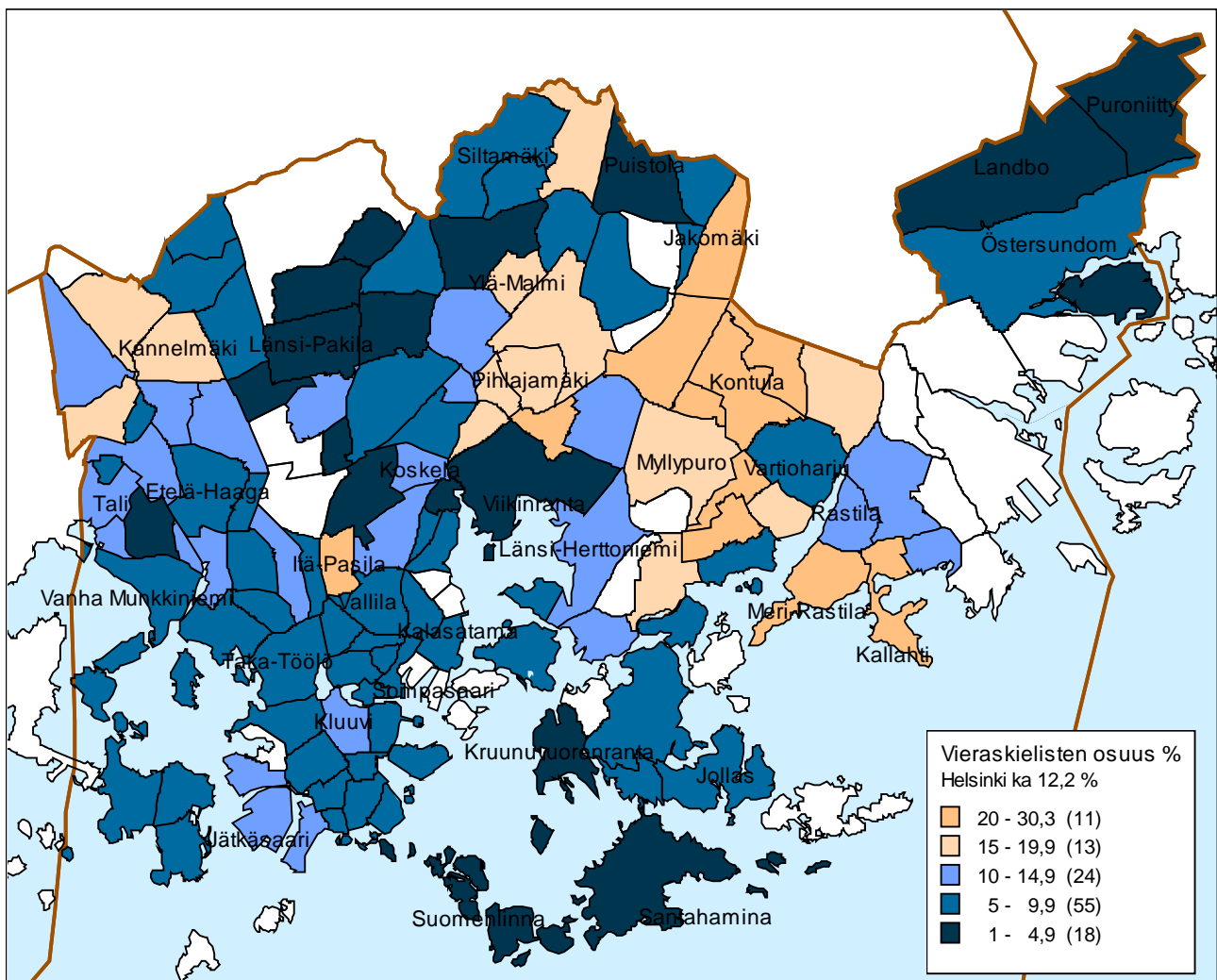
Vieraskielisten osuus on kasvanut nopeasti paitsi Itäisessä, mutta myös Koillisessa suurpiirissä: Jakomäessä ja Mellunkylässä vieraskielisten osuus kasvoi yli 10 prosenttiyksikköä vuosina 2003–2012. Vuosaaressa, Vartiokylässä, Pukinmäessä ja Kaarelassa osuus on kasvanut noin 8 prosenttiyksikköä. Vieraskielisten osuuden kasvu oli pientä, vain noin prosenttiyksikön, Länsi- ja Itä-Pakilan, Tuomarinkylän sekä Kulosaaren peruspiireissä.

Helsingin suurimmat vieraskielisten ryhmät olivat vuoden 2013 alussa keskittyneet Itäiseen, Koilliseen ja Läntiseen suurpiiriin. Venäjän-, viron- ja somalinkielisistä kaksi kolmesta asui näissä suurpiireissä. Helsingin neljänneksi suurimmasta kieliryhmästä, englanninkielisistä, asui näillä alueilla vain kaksi viidestä. Sen sijaan joka neljäs englanninkielinen asui Eteläisessä suurpiirissä.

Kuva 13. Ulkomaan kansalaisten, ulkomaalaistaustaisten ja vieraskielisten osuudet suurpiireittäin alueen koko väestöstä 1.1.2013

Kuva 14. Vieraskielisten osuus alueen koko väestöstä osa-alueittain 1.1.2013

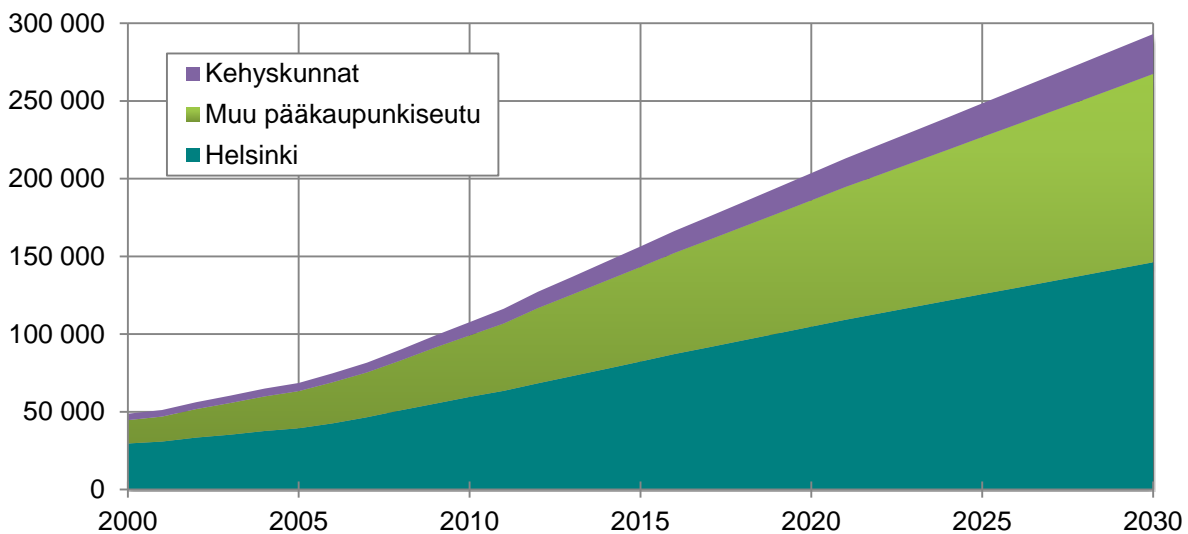

Kartasta on poistettu alueet, joissa asukkaita on 100 tai vähemmän.
Lähde: Tilastokeskus, karttatoteutus Helsingin kaupungin tietokeskus

6. Vieraskielisen väestön ennuste

Helsingin ja Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste on laadittu pääkaupunkiseudun kuntien tilasto- ja tutkimusyksikköjen yhteistyönä vuonna 2012. Helsingin vieraskielisen väestön määrän ennustetaan kasvavan noin 73 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä: Helsingissä asuisi noin 150 000 vieraskielistä eli 20 prosenttia asukkaista. Helsingin seudulla vieraskielisiä asuisi lähes 300 000 henkeä eli noin 18 prosenttia asukkaista. Vieraskielisten osuus väestön kasvusta olisi Helsingissä jopa 72 prosenttia ja Helsingin seudulla 62 prosenttia.

Kuva 15. Vieraskielinen väestö Helsingin seudulla 2000–2013 ja ennusteen mukaan vuoteen 2030

Helsingissä asui vuoden 2013 alussa 6 217 alle kouluikäistä vieraskielistä lasta. Määrän arvioidaan kasvavan vuoteen 2020 mennessä 8 700:aan ja vuoteen 2030 mennessä 10 500:aan. Vieraskielisten lasten osuus kaikista 0–6-vuotiaista kasvaa nykyisestä 15 prosentista 22 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

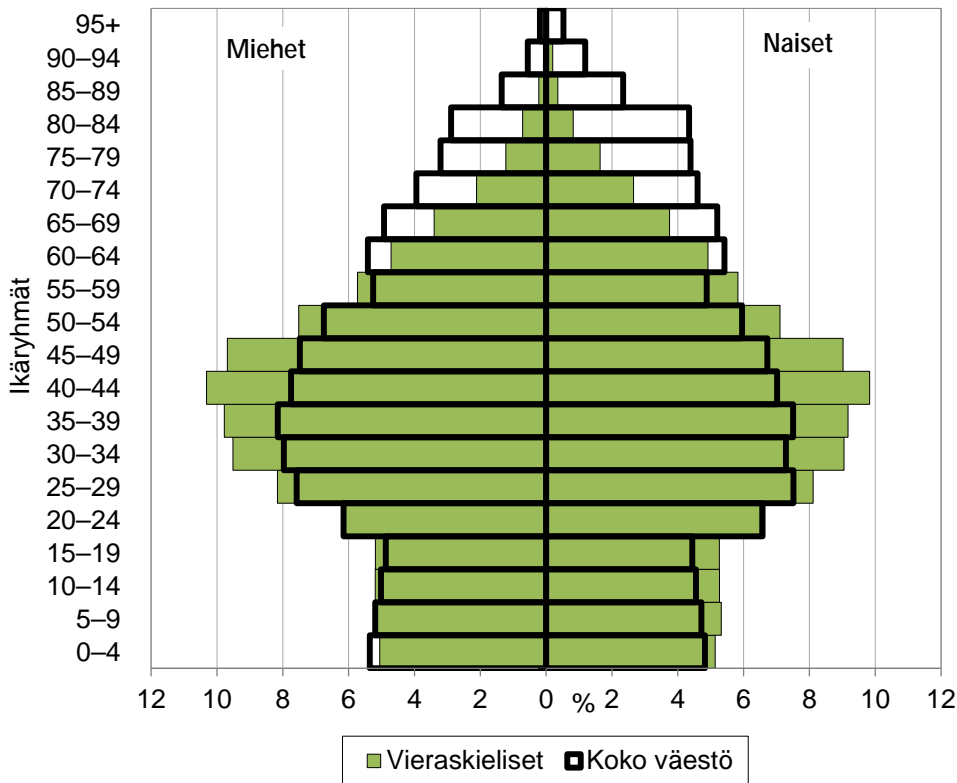
Peruskouluikäisten 7–15-vuotiaiden vieraskielisten määrän ennustetaan kasvavan nykyisestä 6 966:sta vajaaseen 10 000:een vuonna 2020 ja 13 800:aan vuonna 2030. Osuus koko ikäluokasta kasvaa nykyisestä noin 15 prosentista 23 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Helsingin kotimaankielisen työikäisen 20–64-vuotiaan väestön ennustetaan vähenevän yli 27 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä. Saman ikäryhmän vieraskielisten määrän arvioidaan kuitenkin kasvavan yli 50 000 henkilöllä, joten kokonaisuudessa Helsingin työikäisten määrä kasvaa. Eniten ikäryhmistä muuttuisi vanhempien työikäisten määrä vieraskielisen väestön ikääntyessä. Helsingiläisistä 40–64-vuotiaista noin kymmenesosa oli vuoden 2013 alussa vieraskielinen, vuonna 2030 jo noin neljäsosa.

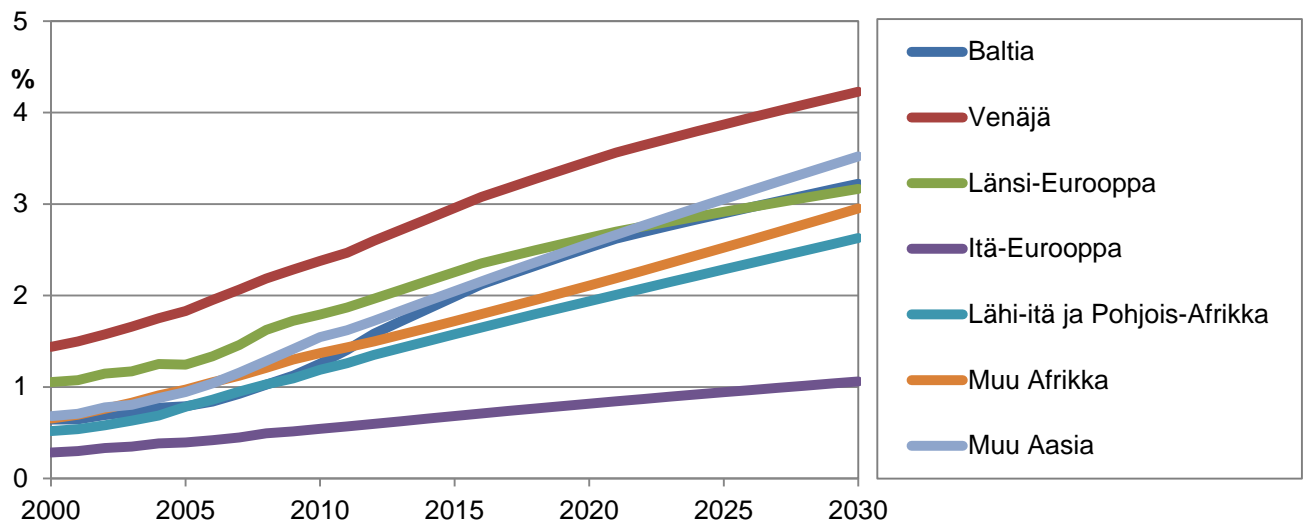
Koska vieraskielisten ikärakenne on nuorempi kuin kantaväestön, kohentuu demografinen huoltosuhte (*ks. laatuseloste) jonkin verran vieraskielisten määrän kasvaessa. Vuonna 2030 vieraskielisten huoltosuhteen ennustetaan olevan 0,32 ja kotimaankielisen väestöllä on 0,59 huollettavaa työikäistä kohden. Vieraskielisten yli 65-vuotiaiden määrä nousee ennusteen mukaan 10 000 hengellä noin yhdeksään prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Venäjän- ja vironkielisten määrän ennustetaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä yli 10 000 hengellä. Myös Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmien sekä Länsi-Euroopan kieliä puhuvien määrän ennustetaan kasvavan yli 10 000 hengellä kummassakin ryhmässä. Aasialaisia kieliä puhuvien määrän ennustetaan kasvavan jopa 15 000 hengellä. Ennusteen mukaan venäjänkieliset ovat vuonna 2030 Helsingin suurin vieraskielisten ryhmä hieman yli neljän prosentin väestöosuudella.

Kuva 16. Koko väestön ja vieraskielisten ikärakenne Helsingissä vuonna 2030 ennusteen mukaan

Kuva 17. Vieraskielisen väestön osuus kieliryhmittäin koko väestöstä 2000–2013 ja ennusteen mukaan vuoteen 2030

7. Muuttoliike

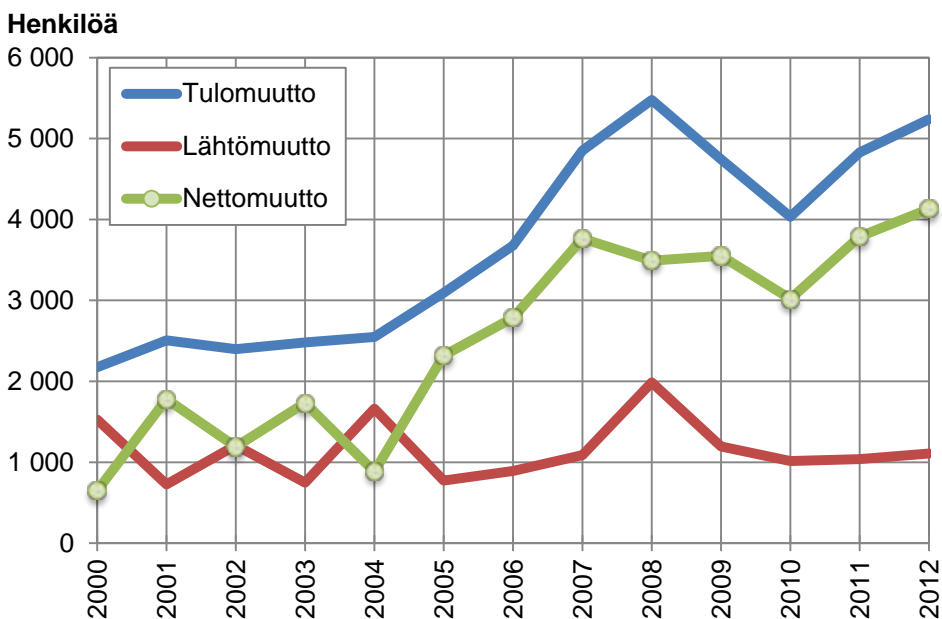
7.1 Ulkomainen tulo- ja lähtömuutto

Vuonna 2012 ulkomailta muutti 7 032 henkilöä Helsinkiin. Näistä vieraskielisiä oli 5 239 eli 75 prosenttia. Vieraskielisten tulomuutto hidastui hieman vuosina 2008–2010, mutta se on jälleen kasvanut vuosina 2011 ja 2012. Vuonna 2012 Helsingistä muutti ulkomaille 3 289 henkilöä. Vieraskielisiä heistä oli 1 108 eli noin kolmannes. Vaalivuosina lähtömuutot ovat poikkeuksellisen korkeita, koska tuolloin väestörekisteri tarkastetaan ja ilmoittamattomat lähtömuutot kirjataan.

Vuosina 2000–2012 Helsinkiin on muuttanut yhteensä 71 414 henkilöä ulkomailta, heistä 48 050 eli 67 prosenttia oli vieraskielistä. Ulkomaaisessa muuttoliikkeessä Helsinki on jäänyt kotimaankielisissä tappiolle yli 3 700 henkilöllä 2000-luvulla, mutta vieraskielisistä muuttovoittoa on tullut yli 33 000 henkeä.

Ulkomailta Helsinkiin vuonna 2012 muuttaneista vieraskielistä 14,5 prosenttia oli alle 15-vuotiaita. Noin kolmannes muuttajista oli 30–44-vuotiaita. Helsingistä ulkomaille lähteneissä vieraskielisissä noin kaksi viidestä oli 30–44-vuotiaita. Helsinki saa nettomuuttovoittoa vieraskielisistä kaikissa ikäryhmissä. Vuonna 2012 kaksi kolmasosaa nettomuuttovoitosta kertyi 20–44-vuotiaista.

Kuva 18. Vieraskielisten tulo-, lähtö- ja nettomuutto ulkomaiden ja Helsingin välillä 2000–2012

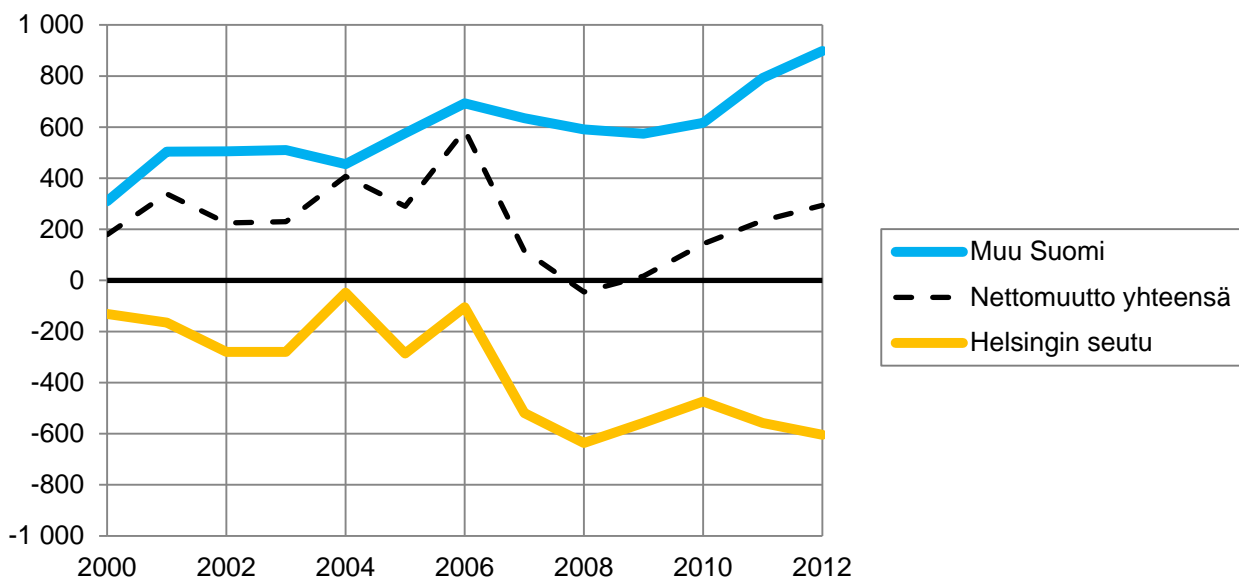
7.2 Kotimainen tulo- ja lähtömuutto

Vuonna 2012 muualta Suomesta muutti 32 813 henkilöä Helsinkiin. Heistä 4 414 eli 13 prosenttia oli vieraskielisiä. Helsingistä lähti 29 640 muualle Suomeen, heistä 4 120 eli 14 prosenttia oli vieraskielisiä.

Vieraskielisten kotimaisessa muuttoliikkeessä sekä lähtö- että tulomuutot ovat kasvaneet voimakkaasti koko 2000-luvun. Se liittyy vieraskielisten kasvaneeseen määrään koko maassa. Kotimaankielisen väestön muuttoliikkeen määrä on taas pysynyt melko tasaisena. Vuonna 2000 vieraskielisten osuus kotimaisissa lähtö- ja tulomuutoissa oli neljä prosenttia, vuonna 2012 jo 14 prosenttia.

Helsingin seudun sisäisessä muuttoliikkeessä Helsinki menetti vuosina 2008–2012 muuttotappiona vieraskielistä väestöä muihin seudun kuntiin keskimäärin vajaa 600 henkeä vuodessa, kolminkertaisesti verrattuna vuosituhannen alun määriin. Kotimaankielisen väestön muuttotappio on sen sijaan kutistunut 600:aan 2000-luvun alun poikkeuksellisen suurista, yli 4 000 henkilön vuosittaisista muuttotappioista. Muualta Suomesta Helsinki saa sen sijaan kasvavaa vieraskielisen väestön muuttovoittoa, viime vuosina 800–900 henkeä.

Kuva 19. Helsingin vieraskielisten muuttovoitto ja -tappio muulta Helsingin seudulta ja muusta Suomesta 2000–2012

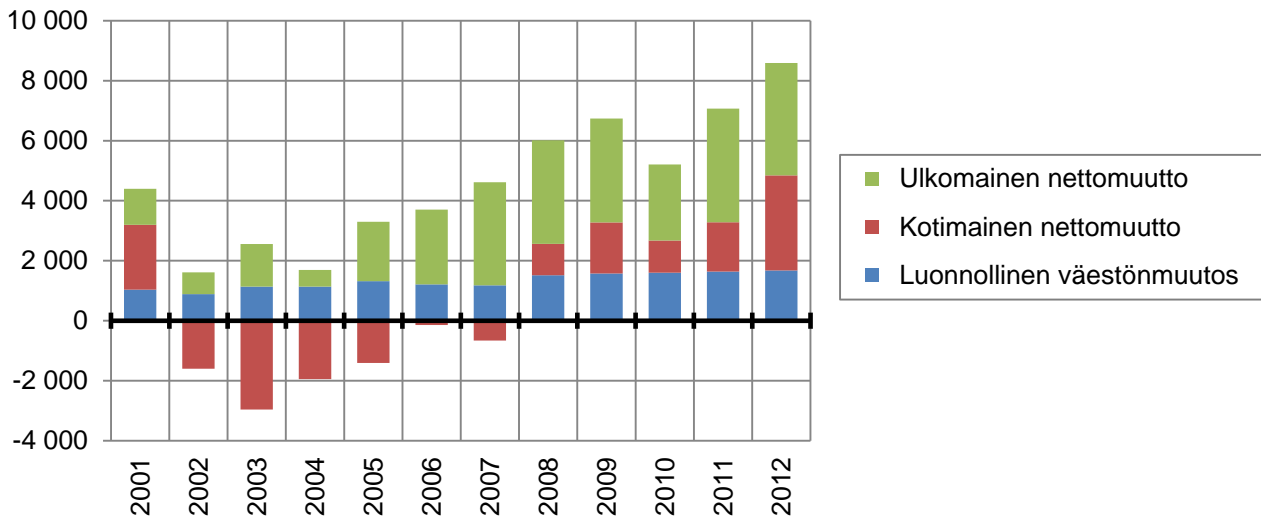

7.3 Kokonaisuutto

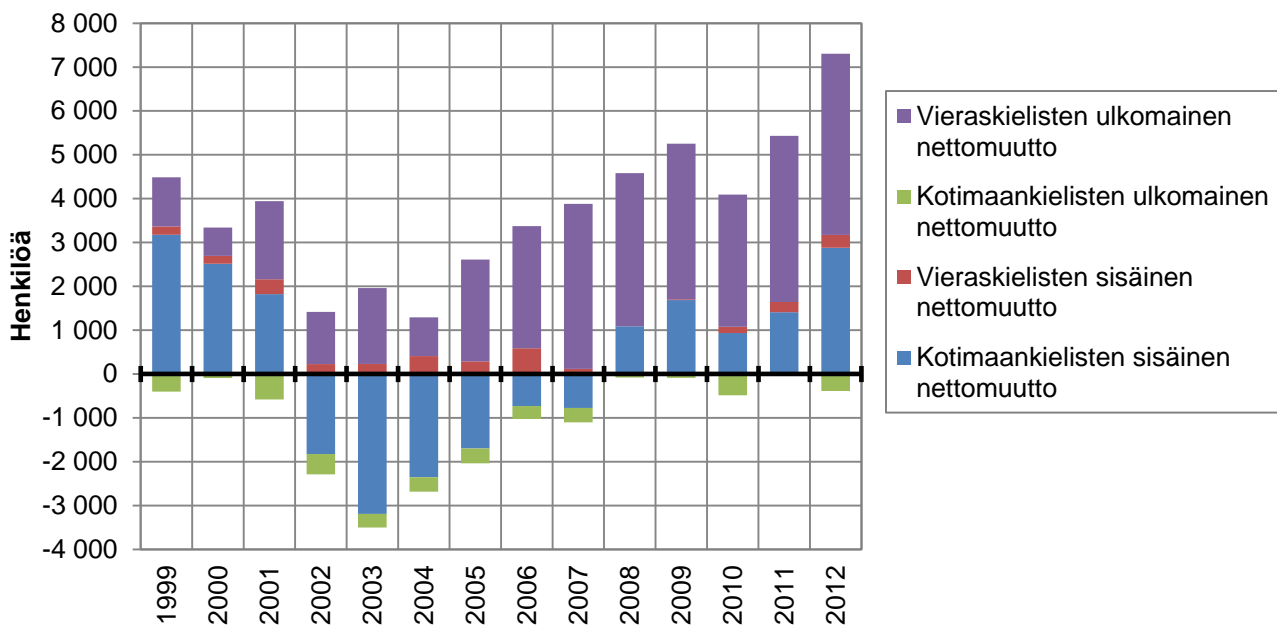
Helsingin väestömäärä kasvaa. Luonnollinen väestönkasvu on ollut Helsingissä positiivista ja viime vuosina kasvavaa: syntyneiden määrä on ylittänyt kuolleiden määrän vuosittain yli 1500 hengellä. Ulkomainen nettomuutto on ollut viime vuodet tasaista: Helsinkiin on vuoden 2005 jälkeen muuttanut joka vuosi ulkomailta noin 3 000 henkeä enemmän kuin Helsingistä ulkomaille. Kotimainen nettomuutto on heilahdellut. Helsingistä muualle Suomeen muuttaneiden määrä ylitti Helsinkiin muuttaneiden määrän vuosina 2002–2007, mutta sen jälkeen kotimainen nettomuuttovoitto on kasvattanut Helsingin väkilukua.

Helsingin vieraskielisten muuttoliikkeelle on luonteenomaista runsas tulomuuttoliike ulkomailta sekä kohtalaisen vilkas muuttoliike maan sisällä. Vieraskielisten määrä lisääntyy Helsingissä etenkin ulkomaisen muuttoliikkeen ansiosta. Sisäinen muuttoliike on vilkasta molempiin suuntiin, joten nettovaikutus on vähäinen.

Kuva 20. Helsingin väestönmuutokset 2000-luvulla

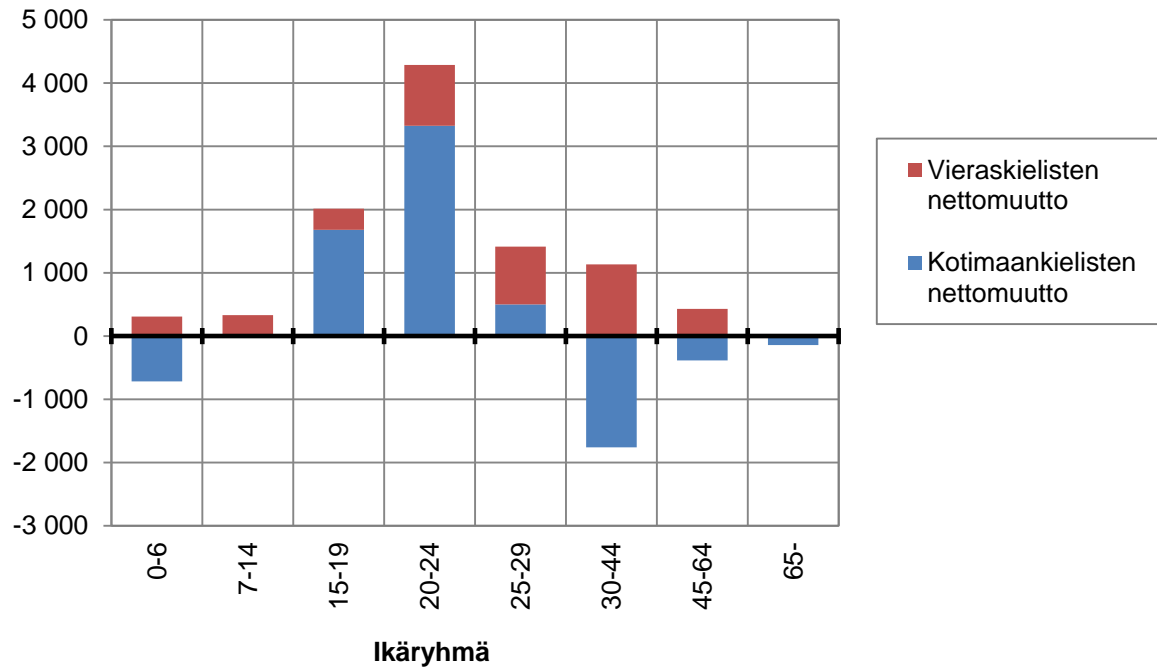
Kuva 21. Helsingin kotimainen ja ulkomainen nettomuutto äidinkielen mukaan vuosina 1999–2012

Helsinki saa kotimaankielisistä eniten muuttovoittoa nuorista, 15–24-vuotiaista, ja muuttotappiota eniten 30–44-vuotiaista ja pienistä lapsista. Vieraskielisissä Helsinki sen sijaan on saanut muuttovoittoa erityisesti 20–44-vuotiaista. Vieraskielisten ulkomainen nettomuutto on selkeästi positiivista kaikissa ikäluokissa. Kotimainen nettomuutto oli vieraskielisillä lievästi negatiivinen alle kouluikäisissä ja 25–44-vuotiaissa.

Vuonna 2012 Helsinki sai vieraskielisistä eniten nettomuuttovoittoa viron-, venäjän-, somalin-, arabian- sekä englanninkielisistä. Tulomuutoista viron- ja venäjänkieliset muodostivat yhdessä yli 30 prosenttia. Tulijoista 7 prosenttia oli somalinkielisiä. Tulijoista oli englannin-, arabian- ja kiinankielisiä kutakin 4 prosenttia.

Kuva 22. Helsingin nettomuuttoliike vuonna 2012 äidinkielen ja iän mukaan

8. Perheet ja syntyvyys

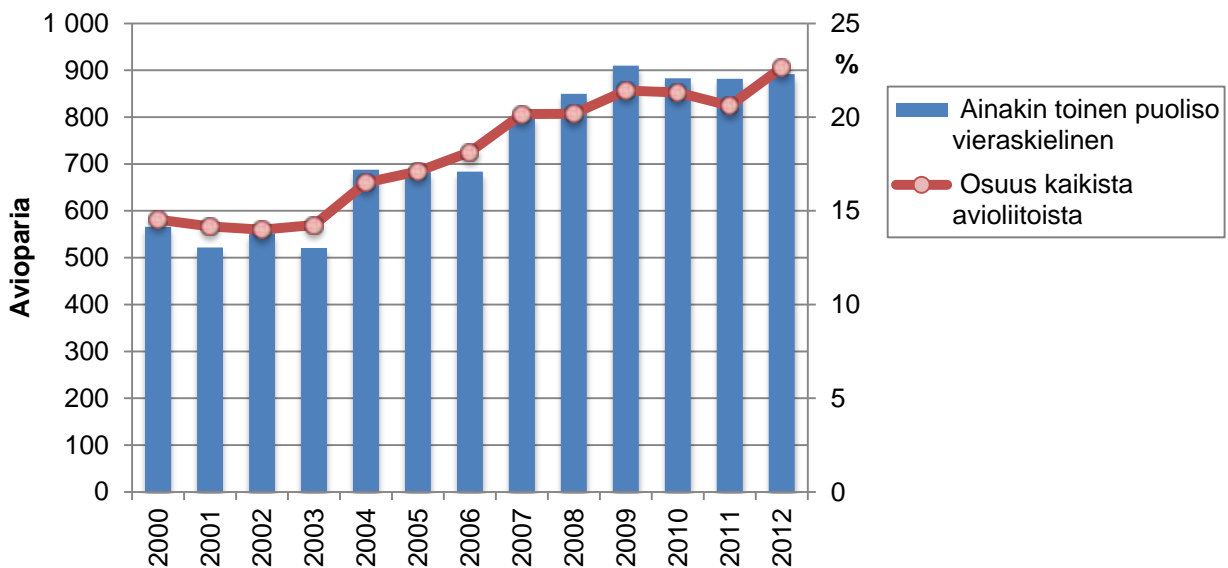
8.1 Avioliitot

Vieraskieliset naiset ovat kotimaankielisiä todennäköisemmin naimisissa. Vuoden 2013 alussa vieraskielisistä naisista oli naimisissa 43 prosenttia, kotimaankielisistä 33 prosenttia. Ero oli suurin nuorissa ikäluokissa. 18–29-vuotiaista vieraskielistä naisista 27 prosenttia oli naimisissa, kotimaankielisistä 8 prosenttia. Vanhemmissa ikäluokissa erot kieliryhmien välillä olivat pienempiä, sillä kotimaankielisten naimisissa olevien osuus oli myös korkea.

Kotimaankieliset naiset avioituvat miehiä useammin vieraskielisen puolison kanssa. Vuoden 2012 aikana helsinkiläiset kotimaankieliset naiset solmivat 434 avioliittoa vieraskielisen miehen kanssa. Kotimaankieliset miehet solmivat 191 avioliittoa vieraskielisen naisen kanssa. Kahden vieraskielisen välisiä avioliittoja solmittiin 267. Avioliittoja, joissa ainakin toinen puolisoista oli vieraskielinen, solmittiin vuonna 2012 yhteensä 892. Määrä oli noin 20 prosenttia kaikista vuonna 2012 solmituista avioliitoista.

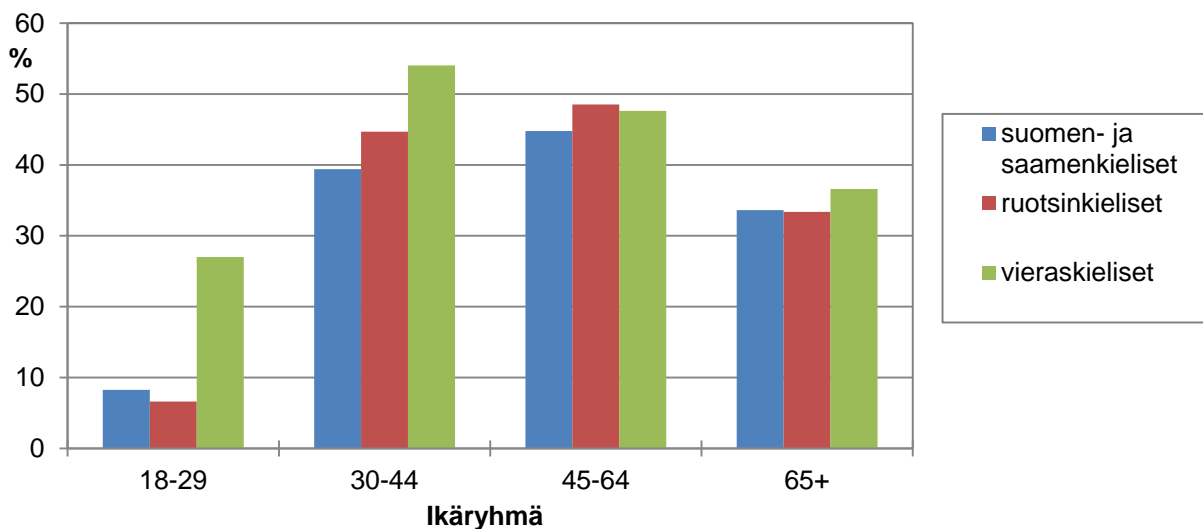
Kotimaan- ja vieraskielisen välisissä avioliitoissa on kieliryhmittäisiä eroja. Somalinkieliset miehet ja naiset, arabian- ja kurdinkieliset naiset, sekä venäjän- ja kiinankieliset miehet olivat aviossa pääasiassa samankielisen puolison kanssa. Sen sijaan englannin-, saksan-, espanjan- ja ranskankielisistä suurin osa oli naimisissa kotimaankielisen puolison kanssa.

Kuva 23. Helsingissä avioliiton solmineet avioparit 2000 – 2012, joissa ainakin toinen puoliso on vieraskielinen, sekä osuus kaikista saman vuoden aikana solmituista avioliitoista.

Naisen asuinpaikan mukaan (helsinkiläiset naiset), ulkomailla asuvat poistettu

Kuva 24. Naimisissa olevien osuus naisten ikäryhmästä suomen- ja saamen-, ruotsin- ja vieraskielisillä Helsingissä 1.1.2013

8.2 Lapsiperheet

Helsingissä oli vuoden 2013 alussa 13 787 lapsiperhettä, joissa puolisoista ainakin toinen (tai yksinhuoltaja) oli vieraskielinen. Osuus oli 19 prosenttia kaikista lapsiperheistä. Lapsiperheitä, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, oli Helsingissä 57 055. Näistä 21 prosenttia eli 12 117 oli perheitä, joista ainakin toinen vanhemmista oli vieraskielinen.

Vieraskielisissä perheissä on muihin perheisiin verrattuna vähemmän perheitä joissa ei ollut alaikäisiä lapsia. Kaikista helsinkiläisistä lapsiperheistä 21 prosenttiin ei kuulu alaikäisiä lapsia. Tällaisia perheitä oli 18 prosenttia perheistä, joissa molemmat vanhemmat olivat kotimaankielisiä, ja 10 prosenttia perheistä joissa toinen vanhemmista oli vieraskielinen, sekä 9 prosenttia perheistä, joissa molemmat vanhemmat olivat vieraskielisiä. Eroa selittää osin vieraskielisen väestön kotimaankielisiä nuorempi ikärakenne.

Taulukko 4. Lapsiperheet vanhempien äidinkielen mukaan 1.1.2013

Vanhemman äidinkieli	Perheitä	Henkilöitä/ perhe	Lapsia/ perhe	Ei alaikäisiä lapsia %	Pienten lasten perheet % ¹⁾	Suuret perheet ²⁾
Molemmat kotimaankielisiä	38 985	3,71	1,71	18,2	46,3	10,6
Kotimaankieli ja muu kieli	4 851	3,66	1,66	10,2	58,9	10,3
Molemmat muunkielisiä	5 114	4,07	2,07	9,4	59,9	21,1
Yksinhuoltaja kotimaankieli	19 733	2,42	1,42	34,0	23,4	5,2
Yksinhuoltaja muu kieli	3 822	2,70	1,70	18,3	40,9	12,6
Yhteensä	72 505	3,33	1,65	21,3	41,6	10,0

¹⁾Perheet, joissa alle 7-vuotiaita lapsia.

²⁾Perheet, joissa 3 tai enemmän alle 18-vuotiasta lasta.

Myös lasten määrä perheissä oli vieraskielisissä perheissä suurempi. Helsingiläisten lapsiperheiden yleinen lapsiluku oli 1,65. Kotimaankielisissä perheissä lapsia oli keskimäärin 1,71 ja kahden vieraskielisen vanhemman perheissä 2,07. Kotimaankielisissä lapsiperheissä 10 prosentissa oli kolme tai useampia lapsia. Molempien vanhempien ollessa vieraskielisiä suurten perheiden osuus oli 21 prosenttia. Myös pienten lasten perheet olivat yleisempiä vieraskielisillä.

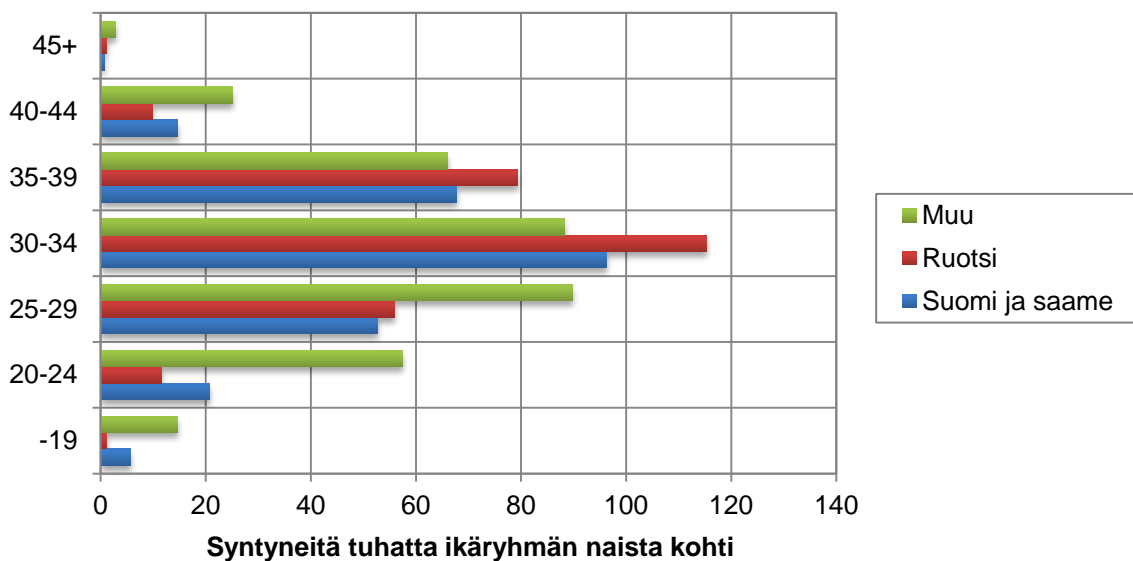
8.3 Syntyvyys

Helsingissä syntyi 6 748 lasta vuonna 2012. Tuhatta 15–49-vuotiasta naista kohden syntyi 43 lasta. Suomen- ja saamenkielisillä syntyi 40, ruotsinkielisillä 41 ja vieraskielisillä 57 lasta tuhatta kieliryhmän 15–49-vuotiasta naista kohden. Vieraskieliset äidit saavat lapsensa keskimäärin nuorempana kuin kotimaankieliset äidit. Tuhatta 20–24-vuotiasta vieraskielistä naista kohden syntyi 58 lasta, kun suomen- ja saamenkielisillä vastaava luku oli 21. Myös 25–29-vuotiaiden hedelmällisyys on vieraskielisillä korkeampi kuin kotimaankielisillä. Kotimaankielisten hedelmällisyys on sen sijaan vieraskielisiä korkeampaa 30–39-vuotiailla.

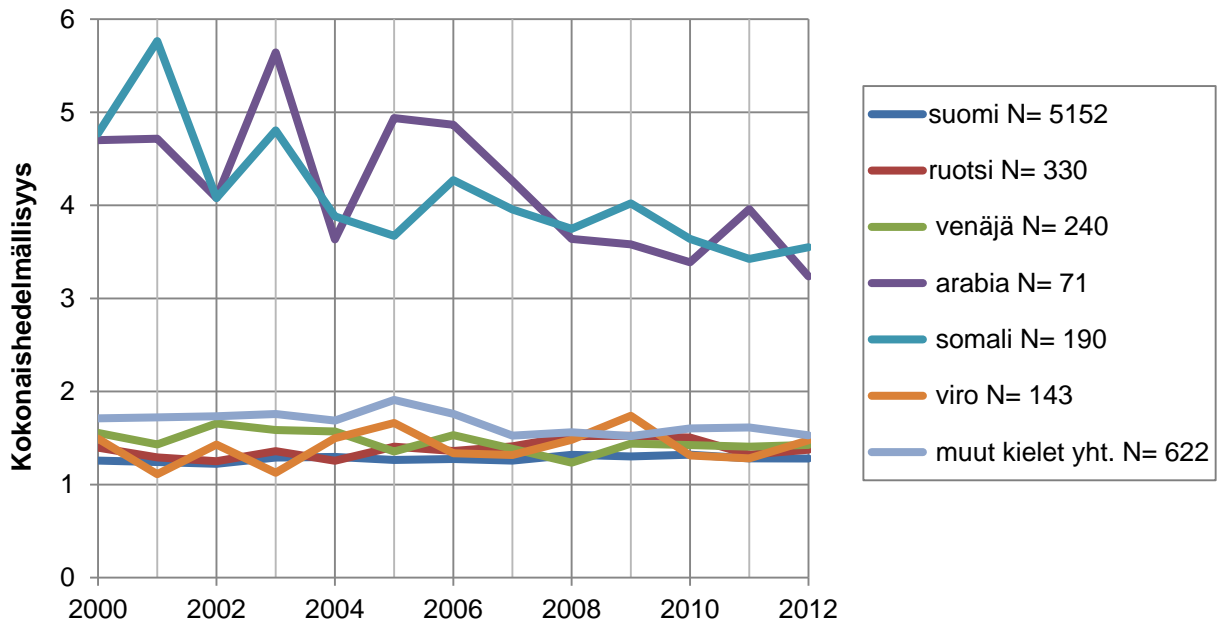
Vuonna 2012 Helsingin kokonaishedelmällisyysluku oli 1,34. Helsingin hedelmällisyysluku oli selvästi pienempi kuin Espoossa (1,88) ja Vantaalla (1,79). Helsingin vieraskielisten hedelmällisyysluku oli koko väestöä korkeampi, 1,71. Vieraskielisten hedelmällisyys oli korkeampi myös Espoossa (2,26) ja Vantaalla (2,26).

Syntyvyys vaihtelee eri kieliryhmissä. Suurista kieliryhmistä viron- ja venäjänkielisten hedelmällisyys ei juuri poikkea kotimaankielisten hedelmällisyydestä. Somalin- ja arabiankielisten kokonaishedelmällisyysluku oli sen sijaan lähes kolminkertainen verrattuna koko väestöön, vaikka hedelmällisyys on laskenut 2000-luvulla. Vieraskielisten hedelmällisyys on kaiken kaikkiaan laskenut 2000-luvulla, kun taas kotimaankielisten hedelmällisyys on ollut hienoisessa kasvussa.

Kuva 25. Hedelmällisyys äidin iän ja äidinkielen mukaan 2012

Kuva 26. Kokonaishedelmällisyys kieliryhmittäin Helsingissä 2000–2012 (*N>50)

*N=syntyneiden lasten määrä vuonna 2012

Yleisellä syntyvyysluvulla tarkoitetaan elävänä syntyneiden määrää keskväkiluvun tuhatta henkeä kohden.

Yleisellä hedelmällisyysluvulla tarkoitetaan elävänä syntyneiden lasten määrää keskväkiluvun tuhatta 15–49 -vuotiasta naista kohden.

Kokonaishedelmällisyysluku saadaan laskemalla yhteen yhdelle ikävuodelle lasketut hedelmällisyysluvut. Näin saatu luku tarkoittaa laskennallista lasten määrää, jonka nainen synnyttää kyseisen vuoden hedelmällisyyden pysyessä voimassa naisen koko hedelmällisen kauden edellyttäen, ettei hän kuole ennen tämän kauden päättymistä.

9. Asuminen

9.1 Asuntokuntien rakenne

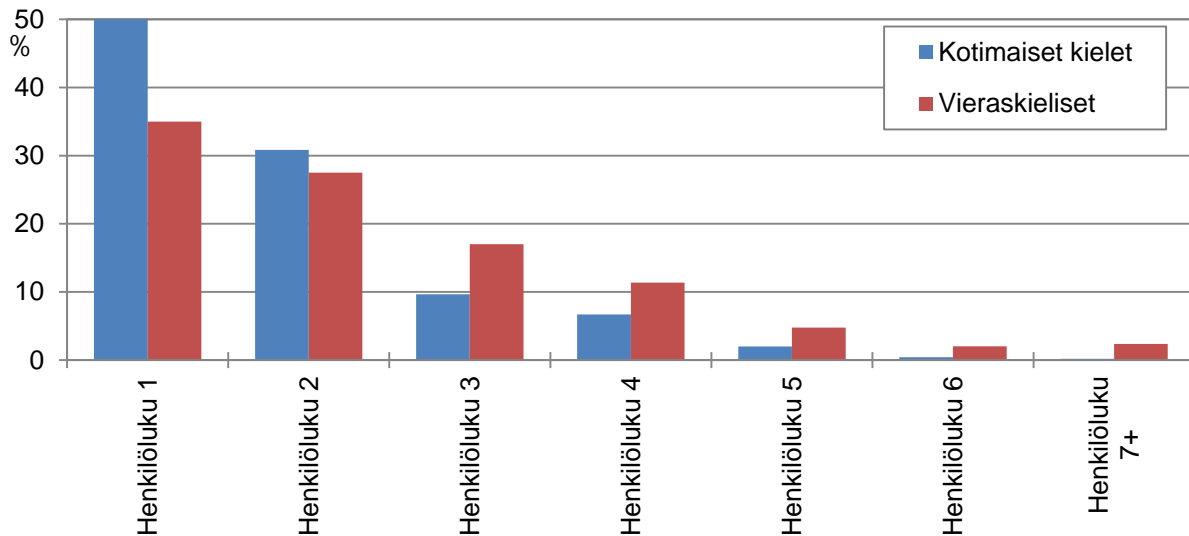
Helsingin 303 982 asuntokunnasta oli vuoden 2010 lopussa vieraskielisiä 23 117 eli 7,6 prosenttia. Suurin vieraskielisten asuntokuntien ryhmä olivat venäjänkieliset, joita oli hieman yli neljäsosien vieraskielisistä. Seuraavaksi suurin ryhmä olivat vironkieliset asuntokunnat, joita oli 15 prosenttia. Aasialaisia kieliä puhuvia oli 13, englanninkielisiä 7 ja muihin länsieurooppalaisiin kieliryhmiin kuuluvia 11 prosenttia vieraskielisistä asuntokunnista. Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän kieliä puhuvia asuntokunnista oli 7 ja somalinkielisiä 6 prosenttia. Helsingin vieraskielisiin asuntokuntiin kuului yhteensä 55 875 henkeä, joista venäjänkielisiä oli 12 668, vironkielisiä 7 147, aasialaisia kieliä puhuvia 7 992 ja somalinkielisiä 5 415.

Vieraskieliset asuntokunnat ovat keskimäärin kotimaankielisiä asuntokuntia suurempia. Vieraskielisistä asuntokunnista oli yhden hengen talouksia 35 prosenttia ja kotimaankielisistä asuntokunnista 50 prosenttia. Kahden hengen talouksia oli vieraskielisistä 28 prosenttia ja kotimaankielisistä 31 prosenttia. Monihenkisiä eli viisihenkisiä ja sitä suurempia asuntokuntia oli puolestaan kotimaankielisistä 3 prosenttia ja vieraskielisistä 9 prosenttia. Kielen mukaan tarkasteltuna somalinkielisistä 37 prosenttia oli viisihenkisiä ja sitä suurempia asuntokuntia, arabiankielisistä asuntokunnista suuria asuntokuntia oli 17 prosenttia, Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän-kieliryhmiin kuuluvista suurista asuntokuntia oli 13 prosenttia.

Taulukko 5. Asuntokunnat asuntokunnan päähenkilön äidinkielen mukaan Helsingissä 31.12.2010

	Asuntokuntia	Henkilöitä
Kotimaankieliset	280 865	510 165
Vieraskieliset yhteensä	23 117	55 875
Venäjä	6 005	12 668
Viro	3 425	7 147
Aasia	2 921	7 992
Länsieurooppalaiset kielet (ei englanti)	2 575	5 510
Englanti	1 563	3 547
Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän kielet	1 668	4 173
Somali	1 349	5 415
Itäeurooppalaiset kielet (ei venäjä)	1 176	2 989
Arabia	987	2 711
Muu Afrikka	668	1 829
Muu tai tuntematon kieli	780	1 894

Kuva 27. Asuntokunnat äidinkielen ja henkilöluvun mukaan Helsingissä 31.12.2010

9.2 Asuntokuntien hallintaperuste

Helsingin vieraskieliset asuntokunnat asuvat hyvin yleisesti vuokralla. Kaikista vieraskielisistä asui vuokralla noin neljä viidestä, kotimaankielisistä alle puolet. Vieraskielisten yleisin asumismuoto on kotimaankielisistä poiketen ara-vuokra-asunto, jossa asui lähes puolet eli 45 prosenttia vieraskielisistä ja 20 prosenttia kotimaankielisistä asuntokunnista. Kotimaankieliset puolestaan asuvat omistusasunnossa - helsinkiläisistä kotimaankielisistä asuntokunnista puolet asui omistusasunnossa ja vieraskielisistä vain 20 prosenttia. Vapaarahoitteinen vuokra-asunto on kummallakin ryhmällä suunnilleen yhtä yleinen – vieraskielisistä asuntokunnista asui vapaarahoitteisessa vuokra-asunnossa 29 prosenttia - kotimaankielisistä asuntokunnista 25 prosenttia.

Pääsääntöisesti omistusasuminen on yleisempää monihenkisillä asuntokunnilla kuin yhden tai kahden hengen asuntokunnilla, joskaan omistusasumisen yleistymisen asuntokunnan koon kasvaessa ei ole vieraskielisillä niin voimakasta kuin kotimaankielisillä. Kun kotimaankielisistä yhden hengen asuntokunnista asui omistusasunnossa 44 prosenttia ja vieraskielisistä 15 prosenttia, niin esimerkiksi neljän hengen kotimaankielisistä asuntokunnista asui omistusasunnossa 67 prosenttia ja vieraskielisistäkin 28 prosenttia. Vieraskielisillä suurilla yli viisihenkisillä asuntokunnilla omistusasuminen on kuitenkin jo varsin harvinaista: vain 10 prosenttia näistä asuntokunnista asui omistusasunnossa – kotimaankielisistä 51 prosenttia.

Vieraskielisillä asuntokunnilla ara-vuokra-asunnossa asuminen on kotimaankielisiä yleisempää riippumatta asuntokunnan koosta, ja ara-vuokra-asunnossa asuminen yleistyy merkittävästi asuntokunnan koon kasvaessa. Vieraskielisistä yhden hengen asuntokunnista 35 prosenttia asui ara-vuokra-asunnossa ja vähintään kuusihenkisistä asuntokunnista 65 prosenttia. Vastaavasti kotimaankielisistä yhden hengen asuntokunnista ara-vuokra-asunnossa asuvia oli 21 prosenttia ja vähintään kuusihenkisistä asuntokunnista vain hieman enemmän, 25 prosenttia.

Taulukko 6. Asuntokuntien hallintaperuste äidinkielen ja henkilöluvun mukaan Helsingissä 31.12.2010

	Asuntokuntia		%		Ara- vuokra	Muu vuokra	Asumisoikeus	Muu hallintaperuste
	Yhteensä	Yhteensä	Omistus					
Kotimaankieliset								
Yhteensä	280 865	100	50,4	20,2	24,7	2,4	2,3	
Henkilöluku 1	141 010	100	43,6	20,5	31,0	2,0	2,9	
Henkilöluku 2	86 617	100	55,0	19,6	21,3	2,1	1,9	
Henkilöluku 3	27 095	100	56,2	23,0	15,8	3,3	1,7	
Henkilöluku 4	18 794	100	66,9	17,0	10,8	3,9	1,4	
Henkilöluku 5	5 642	100	65,9	17,7	11,0	3,9	1,5	
Henkilöluku 6 +	1 707	100	50,6	25,1	17,0	4,5	2,7	
Vieraskieliset								
Yhteensä	23 117	100	19,1	45,1	29,2	1,7	5,0	
Henkilöluku 1	8 088	100	15,0	35,0	41,2	1,1	7,6	
Henkilöluku 2	6 355	100	19,8	45,4	28,9	1,9	4,1	
Henkilöluku 3	3 930	100	22,1	51,4	20,9	1,9	3,6	
Henkilöluku 4	2 626	100	27,5	51,1	15,3	2,6	3,5	
Henkilöluku 5	1 103	100	20,8	57,5	17,5	2,4	1,9	
Henkilöluku 6 +	1 015	100	10,4	70,0	15,4	1,4	2,8	

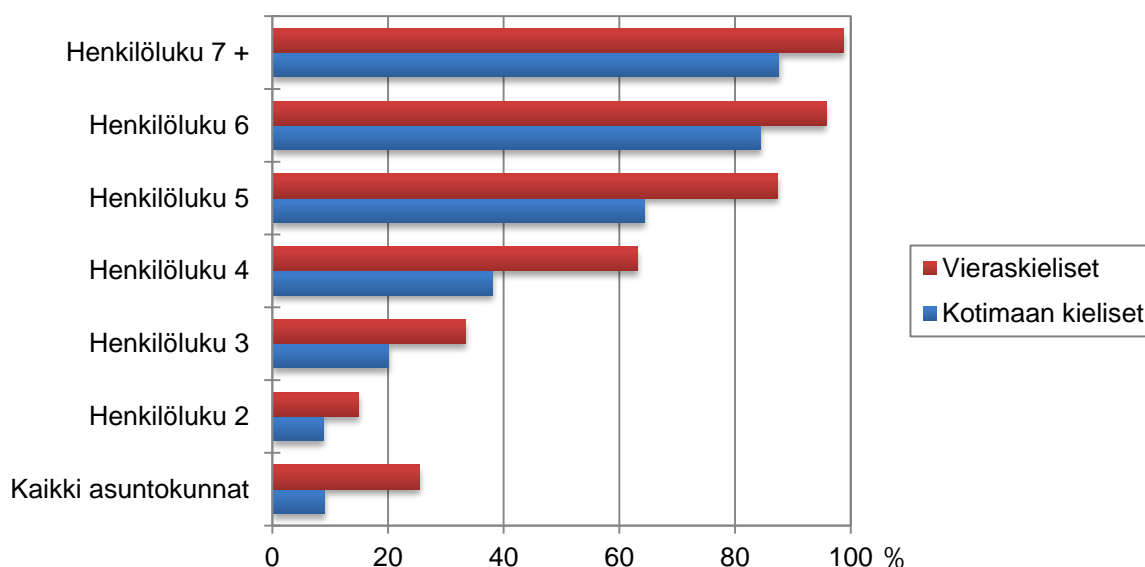
9.3 Asumisväljyys

Vieraskieliset asuvat keskimäärin kotimaankielisiä selvästi ahtaammin. Ahtaasti (*enemmän kuin 1 henkilö/ huone, kun keittiötä ei lasketa huoneeksi*) asui kotimaankielisistä 9 prosenttia, vieraskielisistä 25 prosenttia. Asumisahtaus on erityisesti monihenkisten asuntokuntien ongelma, on kysymys sitten kotimaankielisistä tai vieraskielisistä asuntokunnista. Vieraskielisistä yli viisihenkisistä asuntokunnista lähes kaikki asuivat ahtaasti (yli 95 %), kotimaankielisistä ahtaasti asuvia oli noin 85 prosenttia. Asuntokunnan koosta riippumatta vieraskieliset asuvat ahtaasti selvästi useammin kuin kotimaankielinen väestö.

Vieraskieliset asuvat myös neliömäärältään pienemmissä asunnoissa. Yhden hengen vieraskielisten tai kotimaankielisten asuntokuntien keskimääräiset asunnon koot eivät poikenneet huomattavasti toisistaan. Sen sijaan esimerkiksi kotimaankielisten viisihenkisten asuntokuntien asunnon keskikoko oli 107 neliötä, kun vieraskielisten vastaavan kokoisten asuntokuntien asunnon keskikoko oli 20 neliötä pienempi.

Myös asumisväljyys on vieraskielisillä kotimaankielisiä asuntokuntia pienempi. Vieraskielisillä asuntokunnilla oli henkilöä kohti käytössä 25 neliötä ja kotimaankielisillä kymmenen neliötä enemmän eli keskimäärin 35 neliötä henkilöä kohti. Asuntokunnan henkilöluvun kasvaessa asumisväljyys pienenee merkittävästi. Kun kotimaankielisillä yhden hengen asuntokunnilla oli käytössä 49 neliötä, niin yli kuuden hengen asuntokunnilla oli käytössä 16 neliötä henkilöä kohti. Vastaavasti vieraskielisillä yli kuuden hengen asuntokunnilla oli käytössä 11 neliötä henkilöä kohti.

Kuva 28. Ahtaasti asuvat asutokunnat Helsingissä 31.12.2010

Taulukko 7. Asunnon keskikoko ja asumisväljyys asutokunnan äidinkielen ja henkilöluvun mukaan 31.12.2010

	Asunnon keskikoko m ² /asunto		Asumisväljyys m ² /henkilö	
	Kotimaankieliset	Vieraskieliset	Kotimaankieliset	Vieraskieliset
Kaikki asutokunnat	63,9	61,0	35,2	25,2
Henkilöluku 1	48,8	45,1	48,8	45,1
Henkilöluku 2	71,4	59,0	35,7	29,5
Henkilöluku 3	83,4	70,0	27,8	23,3
Henkilöluku 4	96,9	80,2	24,2	20,1
Henkilöluku 5	107,1	85,2	21,4	17,0
Henkilöluku 6	111,7	87,8	18,6	14,6
Henkilöluku 7 +	127,0	91,2	16,1	11,2

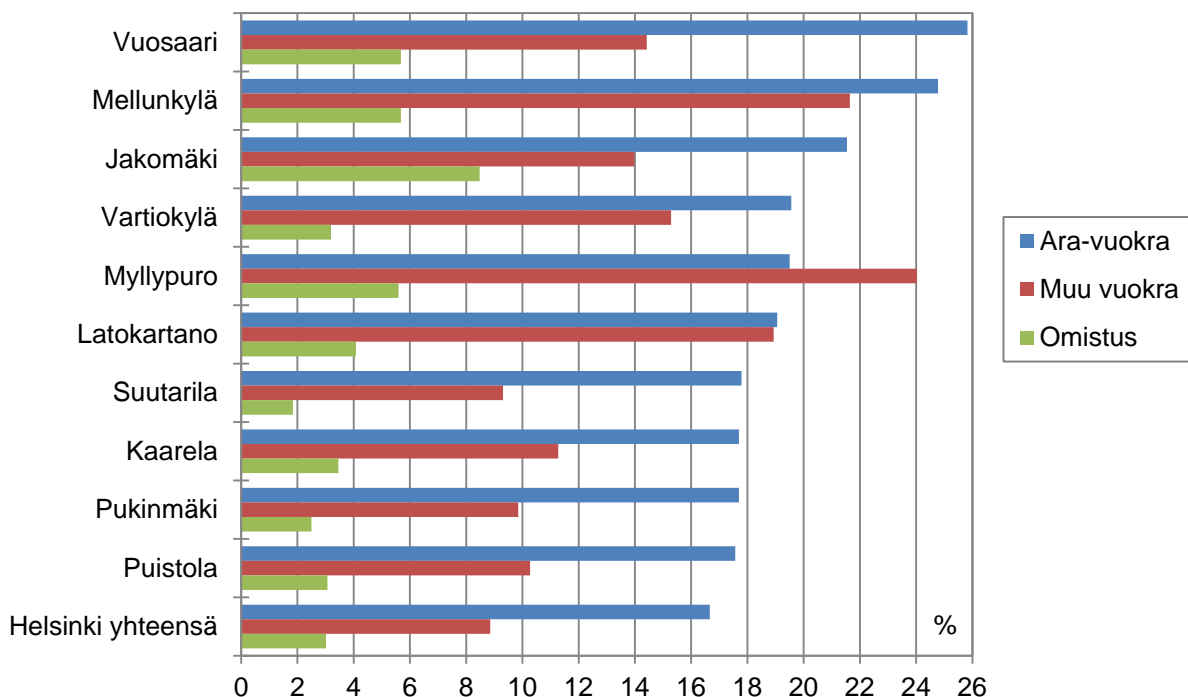
9.4 Asuminen peruspiireittäin

Helsingin kaikista asutokunnista oli vuoden 2010 lopussa vieraskielisiä noin 8 prosenttia eli 23 117 asutokuntaa. Koko Helsingissä vieraskielisten asutokuntien osuus omistusasunnossa asuvista oli 3 prosenttia, ara-vuokra-asunnossa asuvista vieraskielisiä asutokuntia oli 17 prosenttia, vapaarahoitteisessa vuokra-asunnossa asuvista 9 prosenttia ja asumisoikeusasunnossa asuvista 6 prosenttia. Eniten vieraskielisiä oli Jakomäen peruspiirissä, jossa vieraskielisten asutokuntien osuus kaikista asutokunnista oli 17 prosenttia. Mellunkylän peruspiirissä vieraskielisiä oli 15 prosenttia ja Myllypuron peruspiirissä 13 prosenttia. Myös Vuosaaren, Latokartanon ja Kaarelan peruspiireissä vieraskielisten asutokuntien osuus ylitti 10 prosenttia.

Hallintaperusteen mukaan vieraskielisten osuudet alueen asutokunnista vaihtelevat varsin paljon. Ara-vuokra-asunnossa asuvista oli eniten vieraskielisiä Vuosaaren peruspiirissä, jossa vuoden 2010 lopussa heidän osuutensa ara-vuokra-asunnossa asuvista oli 26 prosenttia. Mellunkylän peruspiirissä ara-vuokra-asunnossa asuvista vieraskielisten osuus oli lähes yhtä suuri eli 25 prosenttia. Jakomäen, Vartiokylän ja Myllypuron ara-vuokra-asunnoissa vieraskielisten asutokuntien osuus oli noin 20 prosenttia.

Samoilla alueilla, joilla ara-vuokra-asunnoissa asuu kaupungin keskiarvoa enemmän vieraskielisiä, asuu myös vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa ja omistusasunnoissa keskimääräistä useammin vieraskielisiä. Myllypuron peruspiirissä vapaarahoitteisissa vuokra-asuntojen asutokunnista oli vieraskielisiä 24 prosenttia, Mellunkylän peruspiirissä 22 prosenttia, Latokartanon peruspiirissä 19 prosenttia ja Vartiokylän peruspiirissä 15 prosenttia. Huolimatta siitä, että omistusasunnossa asuvia vieraskielisiä on koko Helsingissä vähän, niin myös omistusasunnossa asuvien osuudet ovat keskimääräistä suuremmat niillä alueilla, joilla asuu keskimääräistä enemmän vieraskielisiä eli Jakomäen, Vuosaaren, Mellunkylän ja Myllypuron peruspiireissä. Jakomäen omistusasunnossa asuvista vieraskielisiä oli 8 prosenttia, Vuosaarella, Mellunkylässä ja Myllypurossa noin 6 prosenttia.

Kuva 29. Peruspiirit, joissa vieraskielisten osuus on suurin asutokunnan hallintaperusteen mukaan vuonna 31.12.2010 (osuus kaikista vastaavista asutokunnista peruspiireittäin)

10. Koulutustaso ja opiskelu

10.1 Koulutusrakenne

Väestön koulutustasotilastot sisältävät henkilön korkeimman Suomessa suoritettun tutkinnon sekä ne ulkomailla suoritettut tutkinnot, joista saa tietoja eri rekistereistä mm. opetushallituksesta, terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta sekä työministeriön työnhakijarekisteristä. Ulkomailla suoritetuista ja Suomessa rekisteröidyistä tutkinnoista suurin osa on korkea-asteen tutkintoja. Tutkintotiedot ovat vain niillä henkilöillä, joilla on suomalainen henkilötunnus. Näistä syistä johtuen monien ulkomaalaisten tutkintotiedot puuttuvat tutkintorekisteristä, ja ulkomaalaistaustaisten koulutustilannetta tarkastellessa täytyykin muistaa tämä puute tilastoissa. Todellisuudessa vailla tutkintoa olevien osuus on ulkomaalaistaustaisilla pienempi kuin tilastot osoittavat.

Vuoden 2011 lopussa 25–64-vuotiaista Helsingissä asuvista muista kuin suomen- tai ruotsinkielisistä 46 prosentilla oli rekisteröity peruskoulun jälkeinen tutkinto. Lukiokoulutus oli 4 prosentilla ja toisen asteen ammatillinen koulutus 17 prosentilla. Korkea-asteen koulutus oli rekisteröity 24 prosentille vieraskielisistä.

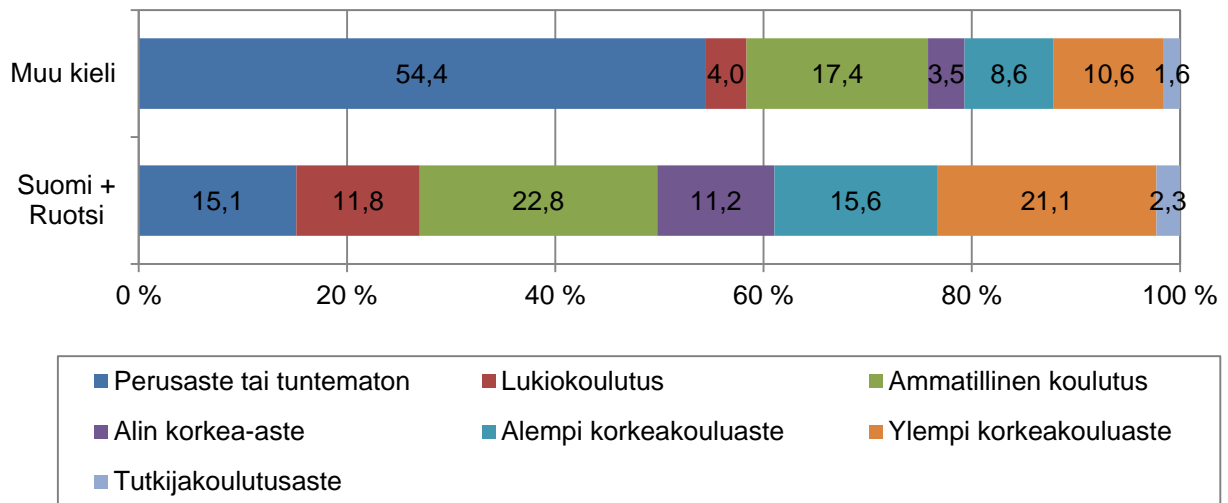
Helsingiläisten suomen- ja ruotsinkielisten vailla tutkintoa olevien osuus on vähentynyt vuosina 2003–2011 noin kuusi prosenttiyksikköä. Koulutustason kasvu on tullut pääasiallisesti korkea-asteen tutkinnoista. Vieraskielisten koulutustaso on sen sijaan laskenut 2000-luvulla. Vuonna 2003 perusasteen jälkeinen tutkinto oli 47 prosentilla vieraskielisistä, vuoteen 2011 osuus on laskenut noin prosenttiyksikön verran. Etenkin vieraskielisten keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus on vähentynyt. Korkea-asteen tutkintojen osuus on pysynyt lähes samana. Koko maassa vieraskielisten koulutustaso on pysynyt samana aikana lähes muuttumattomana.

Vieraskielisistä vanhimmilla ikäluokilla on eniten tutkintoja rekisteröitynä. Ikäluokissa 40–69 noin puolella oli perusasteen jälkeinen tutkinto. Mitä iäkkäämpiä vieraskieliset ovat, sitä enemmän heidän tutkintotasonsa lähestyy koko väestön koulutustasoa. Nuorilla on taas vähän tutkintoja rekisteröitynä. 20–29-vuotiaista noin 40 prosentilla oli perusasteen jälkeinen tutkinto, ero koko väestöön on ikäluokassa suuri. Suomen- ja ruotsinkielisistä 20–29-vuotiaista lähes 90 prosenttia on suorittanut tutkinnon. Nuorten matala rekisteröity koulutustaso laskee koko väestön koulutustasoa, koska vieraskielisessä väestössä on nuoria niin runsaasti.

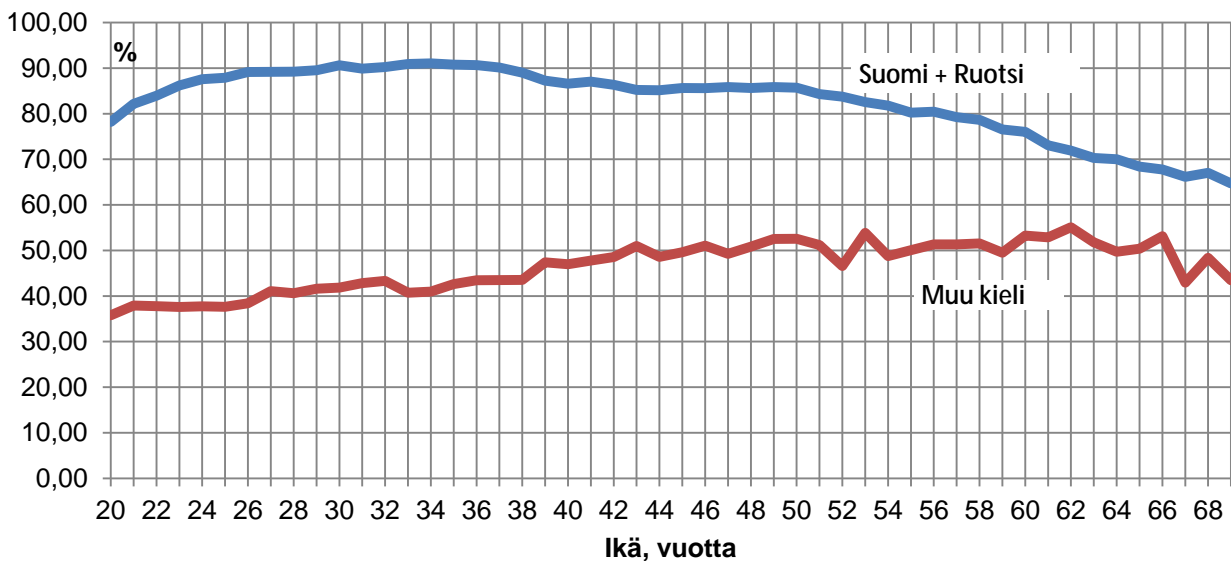
Vieraskielisten kuten koko väestönkin naiset ovat miehiä paremmin kouluttautuneita. Vieraskielisistä naisista 49 prosentilla oli peruskoulun jälkeinen tutkinto, miehillä 42 prosentilla. Naiset ovat hankkineet enemmän korkea-asteen koulutusta, keskiasteen koulutusta vieraskielisillä miehillä ja naisilla oli yhtä paljon.

Helsingin seudulla ja koko maassa vieraskielisen väestön koulutusrakenne on melko samanlainen kuin Helsingissä. Muualla Suomessa vieraskielisillä on kuitenkin hieman enemmän perusasteen jälkeisiä tutkintoja. Keskiasteen koulutuksesta helsinkiläiset ja muun suomen vieraskieliset ovat suorittaneet suhteellisesti saman verran lukiokoulutusta, mutta muualla maassa enemmän ammatillista koulutusta. Korkea-asteen tutkintojen osuus oli vieraskielisillä samankaltainen Helsingissä ja muualla Suomessa, noin 24 prosenttia. Muualla suomessa erot kotimaan- ja vieraskielisten välillä ovat Helsinkiä pienemmät. Helsingissä korkea-asteen tutkinto on suoritettuna 50 prosentilla kotimaankielisistä, muualla Suomessa 35 prosentilla.

Kuva 30. 25–64-vuotiaat helsinkiläiset äidinkielen ja koulutustason mukaan 31.12.2011

Kuva 31. 20–69-vuotiaiden perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus koko väestöstä äidinkielen mukaan Helsingissä 31.12.2011

10.2 Vieraskieliset opiskelijat

Helsingin lukiokoulutuksessa oli vuonna 2011 vieraskielisiä opiskelijoita 1 599 eli 9 prosenttia koko opiskelijamäärästä. Nuorten koulutuksessa vieraskielisten osuus oli noin seitsemän prosenttia. Aikuislukiolaisista vieraskielisten osuus oli 18 prosenttia ja kansainvälisiä lukiotutkintoja opiskelevista 38 prosenttia. Yli kolmannes koko maan vieraskielisistä lukiolaisista opiskeli Helsingissä. Muualla Suomessa vieraskielisten osuus lukiolaisista oli alle kolme prosenttia. Helsingin vieraskielisistä lukiolaisista 20 prosenttia oli venäjänkielisiä. Viron- ja somalinkieliset muodostivat kumpikin noin 10 prosenttia vieraskielisistä lukiolaisista.

Ammatillisen toisen asteen koulutuksessa vieraskielisten opiskelijaosuus oli lukiokoulutusta suurempi: 10 prosenttia vuonna 2010. Määrällisesti vieraskielisiä oli 3 276

opiskelijaa. Venäjän- ja vironkieliset olivat vieraskielisten opiskelijoiden pääjoukko 26 ja 17 prosentin osuuksilla. Espoossa vieraskielisten osuus ammatillisen opiskelijoista oli Helsinkiä suurempi, 12 prosenttia. Vantaalla osuus oli hieman alle 10 prosenttia.

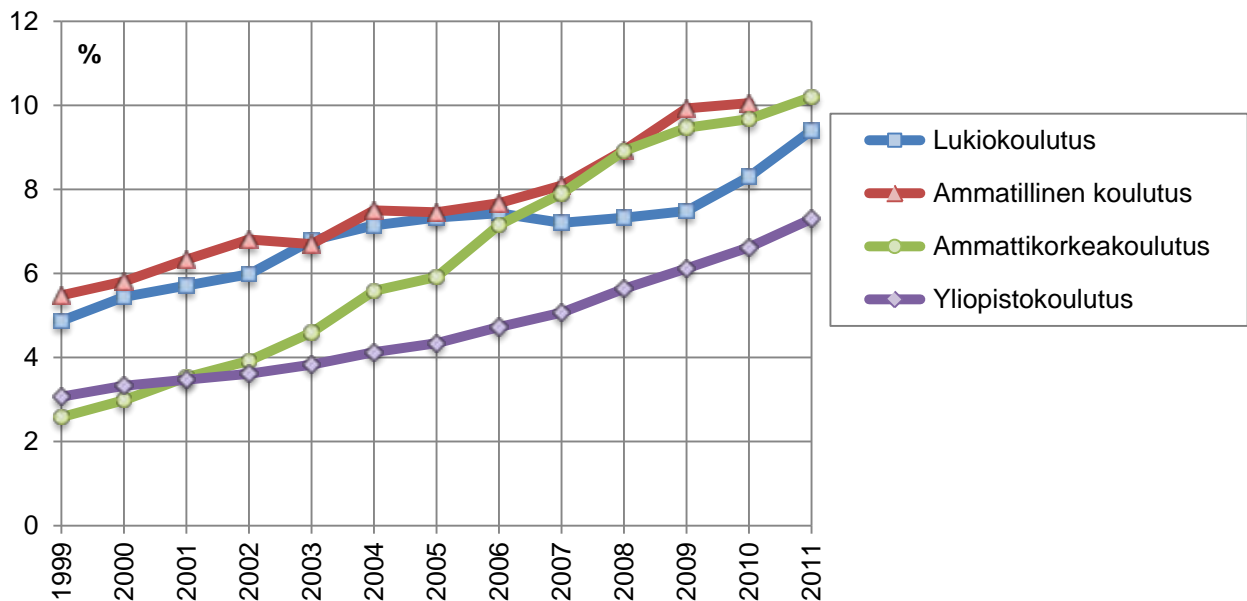
Helsingissä toimivassa ammattikorkeakoulutuksessa opiskeli 2 074 äidinkieleltään muita kuin suomen- tai ruotsinkielistä eli 10 prosenttia koko opiskelijamäärästä vuonna 2010. Muualla Helsingin seudulla vieraskielisten osuus ammattikorkeakoululaisista oli Helsinkiä korkeampi. Osuus oli korkea Espoossa, 15 prosenttia, ja Järvenpäässä, 20 prosenttia. Helsingissä opiskelevista vieraskielisistä ammattikorkeakouluopiskelijoista venäjänkieliset olivat selkeästi suurin ryhmä, 25 prosenttia. Englanninkielisiä oli 11, kiinankielisiä 7 ja vironkielisiä 6 prosenttia.

Helsingissä toimivassa yliopistokoulutuksessa opiskeli vuonna 2010 3 000 äidinkieleltään muita kuin suomen- tai ruotsinkielistä, eli 7 prosenttia koko opiskelijamäärästä. Vieraskielisten osuus oli korkein tohtorintutkintoa (15 %) ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittavilla (10 %). Yliopistokoulutuksessa vieraskielisten opiskelijaosuuksissa oli vähiten eroa Helsingin ja muun Suomen välillä. Espoossa vieraskielisten yliopisto-opiskelijoiden osuus oli Helsinkiä suurempi. Venäjänkielisten osuus yliopistokoulutuksessa on pienempi kuin muissa koulutuksissa. Venäjänkielisten osuus muunkielisistä yliopisto-opiskelijoista oli 19 %. Seuraavaksi suurimmat äidinkieliyryhmät olivat kiina (12 %), englanti (9 %), viro (6 %) ja saksa (6 %).

Vieraskielisten opiskelijoiden määrä on kasvanut vuosina 2005–2010 eniten ammattikorkeakoulutuksessa, 84 prosenttia, kun koko opiskelijamäärä on kasvanut vain 12 prosenttia. Vieraskielisten osuus kaikista ammattikorkeakouluopiskelijoista on kasvanut 2000-luvun alun kolmesta prosentista kymmeneen prosenttiin. Myös ammattikoulutuksessa vieraskielisten määrän kasvu on ollut nopeaa, 57 prosenttia vuosina 2005–2009, mutta ammattikoulutuksessa myös koko opiskelijamäärä on kasvanut nopeasti. Maltillisimmin vieraskielisten määrä on kasvanut lukiokoulutuksessa, mutta sielläkin koko opiskelijamäärän kasvua nopeammin.

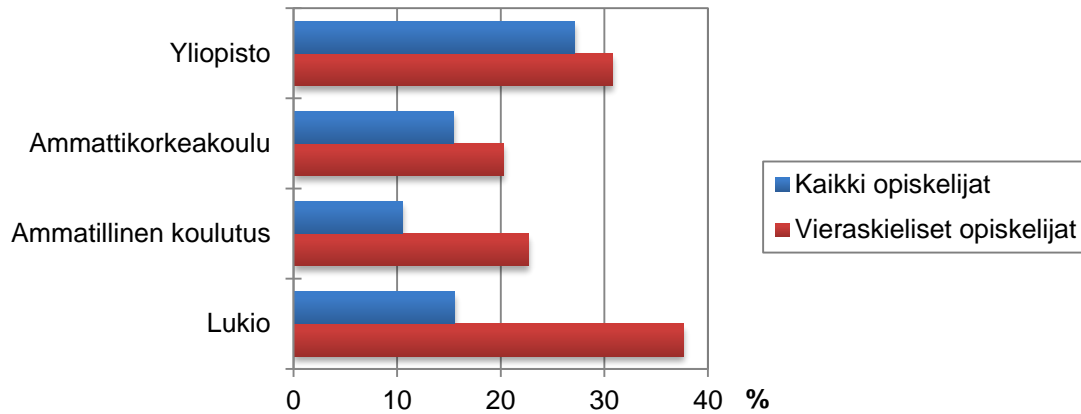
Lukiokoulutuksessa venäjänkielisten määrä on viime vuosina vähentynyt, ja viron- ja englanninkielisten määrät ovat pysyneet hitaassa kasvussa. Sen sijaan somalin-, persian-, kurdin- ja arabiankielisten opiskelijoiden määrät ovat nopeassa kasvussa. Ammatillisessa ja ammattikorkeakoulutuksessa venäjänkielisten määrät kasvavat edelleen. Yliopistokoulutuksessa kiinankieliset ovat nousseet nopeasti toiseksi suurimmaksi kieliryhmäksi. Eurooppalaisten kieliryhmien kehitys on melko tasaista yliopisto-koulutuksessa.

Kuva 32. Muiden kuin suomen ja ruotsinkielisten opiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista Helsingin eri koulutussektoreilla vuosina 1999–2011

*Tietoja ammatillisen koulutuksen osalta ei ole vielä vuodelta 2011

Kuva 33. Helsingin osuus koko maan kaikista opiskelijoista ja vieraskielistä opiskelijoista eri koulutusasteilla vuonna 2011

12. Työllisyys ja työttömyys

Vieraskielisten työttömyysaste oli Helsingissä vuoden 2011 lopussa 18,4 prosenttia ja 20–64-vuotiaiden työllisyysaste 52,9 prosenttia. Äidinkieleltään suomen- ja ruotsinkielisten työttömyysaste oli 6,3 prosenttia ja työllisyysaste 76,1 prosenttia. Helsingin seudulla vieraskielisten työttömyysaste oli 17,4 prosenttia ja 20–64-vuotiaiden työllisyysaste 56,6 prosenttia. Muualla maassa vieraskielisten vastaavat osuudet olivat 24,9 prosenttia ja 51,4 prosenttia.

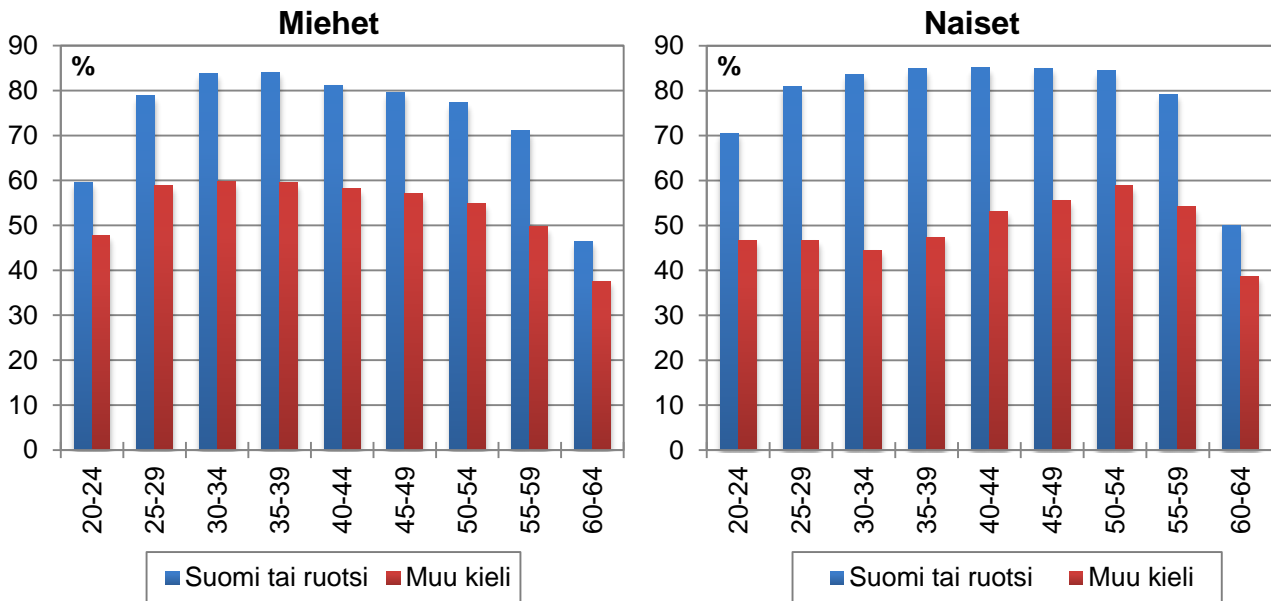
Tuorein rekisteripohjainen tilastotieto maahanmuuttajataustaisten työllisyys- ja työttömyysasteesta löytyy Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta, aineistossa luokitteluperusteena on äidinkieli. Vieraskielisiä työttömiä oli vuoden 2011 lopussa Helsingissä 6 198, ja miesten osuus työttömistä oli 52 prosenttia. Vieraskielisten työttömien määrä lisääntyi vuoden takaisesta 102 henkilöllä, mutta työttömyysaste pieneni noin prosenttiyksikön verran. Vuonna 2009 yleinen työllisyystilanne heikkeni rajusti globaalin taloustaantumun seurauksena. Maahanmuuttajataustaisten työttömyys lisääntyi kantaväestöä voimakkaammin ja on pysynyt aiempaa korkeammalla tasolla vuosina 2010 ja 2011.

Ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan on havaittavissa, että vieraskielisten työllisyysasteet eroavat suomen- ja ruotsinkielisten työllisyysasteista eri-ikäisillä. Vieraskielisillä miehillä työllisten osuus on korkeimmillaan 25–49-vuotiaiden ikäryhmässä, ja kaiken kaikkiaan työllisyysasteet ovat melko tasaisia lukuun ottamatta yli 60-vuotiaita. Vieraskielisten naisten työllisyys on korkeimmillaan 40–59-vuotiailla. Suomen- ja ruotsinkielisillä nuorempien naisten työllisyysaste ei poikkea vanhempien työllisyysasteesta yhtä voimakkaasti kuin vieraskielisillä.

Taulukko 8. Vieraskieliset pääasiallisen toiminnan mukaan 31.12.2011

	Helsinki	Espoo	Vantaa	PKS	Muu Helsingin seutu	Helsingin seutu yhteensä	Muu Suomi
Työvoima	33 606	13 307	11 957	59 062	5 974	65 036	60 385
Työlliset	27 408	11 517	9 576	48 669	5 063	53 732	45 347
Työttömät	6 198	1 790	2 381	10 393	911	11 304	15 038
Työvoimaan kuulumattomat	34 769	12 715	10 058	57 732	4 525	62 257	59 019
0-14 -vuotiaat	11 640	5 284	4 864	21 851	1 756	23 607	20 861
Opiskelijat	6 229	2 469	2 024	10 762	706	11 468	13 903
Eläkeläiset	3 112	851	771	4 760	444	5 204	5 739
Muut	13 788	4 111	2 399	20 359	1 619	21 978	18 516
Yhteensä	68 375	26 022	22 015	116 794	10 499	127 293	119 404
<i>Työllisyysaste 20–64 vuotiaista, %</i>	52,9	60,3	61,2	56,0	63,0	56,6	51,4
<i>Työttömyysaste, %</i>	18,4	13,5	19,9	17,6	15,2	17,4	24,9
<i>Työvoimaan kuulumattomat koko väestöstä, %</i>	50,9	48,9	45,7	49,4	43,1	48,9	49,4
<i>Työvoimaan kuulumattomat 20-64v. saman ikäisistä, %</i>	35,2	30,3	23,4	32,0	25,6	31,4	31,7

Kuva 34. Työllisten miesten ja naisten osuus ikäryhmästä äidinkielen mukaan Helsingissä 31.12.2011

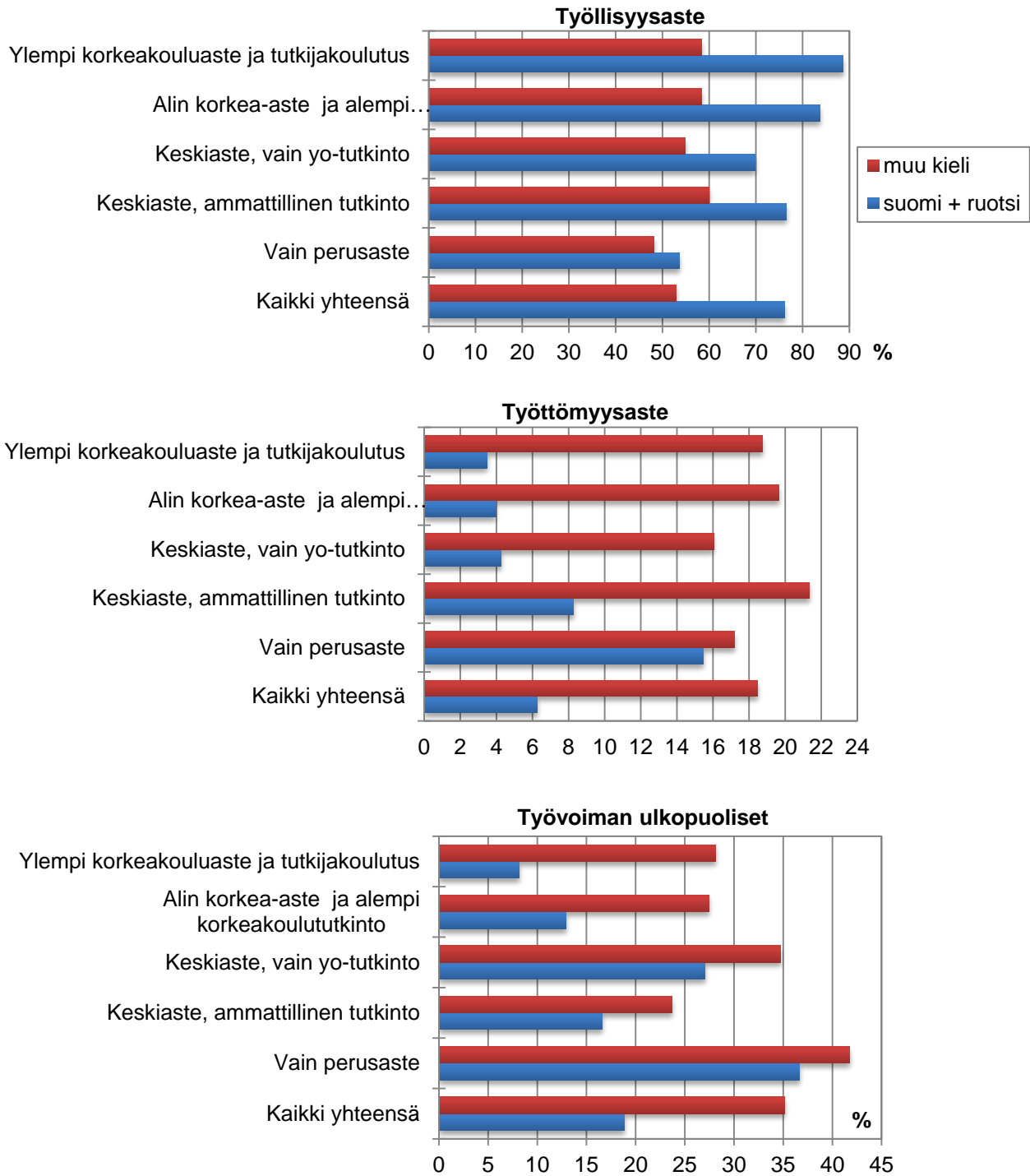

Korkea koulutustaso ei suojaa maahanmuuttajataustaisia työttömyydeltä yhtä tehokkaasti kuin kantaväestöä. Kotimaankielisten työttömyys vähenee mitä korkeampi koulutus on, vieraskielisillä työttömyys taas pysyy tasaisena koulutustasosta riippumatta. Esimerkiksi vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden vieraskielisten työttömyysaste oli vuoden 2011 lopussa 18,7 prosenttia. Suomen- ja ruotsinkielisillä osuus oli alle neljä prosenttia.

Myös työllisyysaste kasvaa kotimaankielisillä koulutusasteen myötä. Perusasteen suorittaneista oli vuoden 2011 lopussa työllisinä 54 prosenttia, ylemmän korkea-asteen suorittaneista 89 prosenttia. Vieraskielisillä on havaittavissa pientä työllisyyden kasvua koulutustason noustessa. Vain perusasteen suorittaneista vieraskielisistä oli työllisenä 48 prosenttia, ylemmän korkea-asteen suorittaneista 58 prosenttia.

Työkäiset vieraskieliset ovat kotimaankielisiä yleisimmin työvoiman ulkopuolella kaikilla koulutustasoilla. Esimerkiksi ylemmän korkea-asteen tai tutkijakoulutusasteen suorittaneista 20–64-vuotiaista vieraskielisistä 28 prosenttia oli työvoiman ulkopuolella, mikä on huomattavasti enemmän kuin suomen- ja ruotsinkielisten 8 prosentin osuus.

Kuva 35. Työllisyys- ja työttömyysaste sekä työvoimaan kuulumattomat 20–64-vuotiaista äidinkielen ja koulutusasteen mukaan 31.12.2011

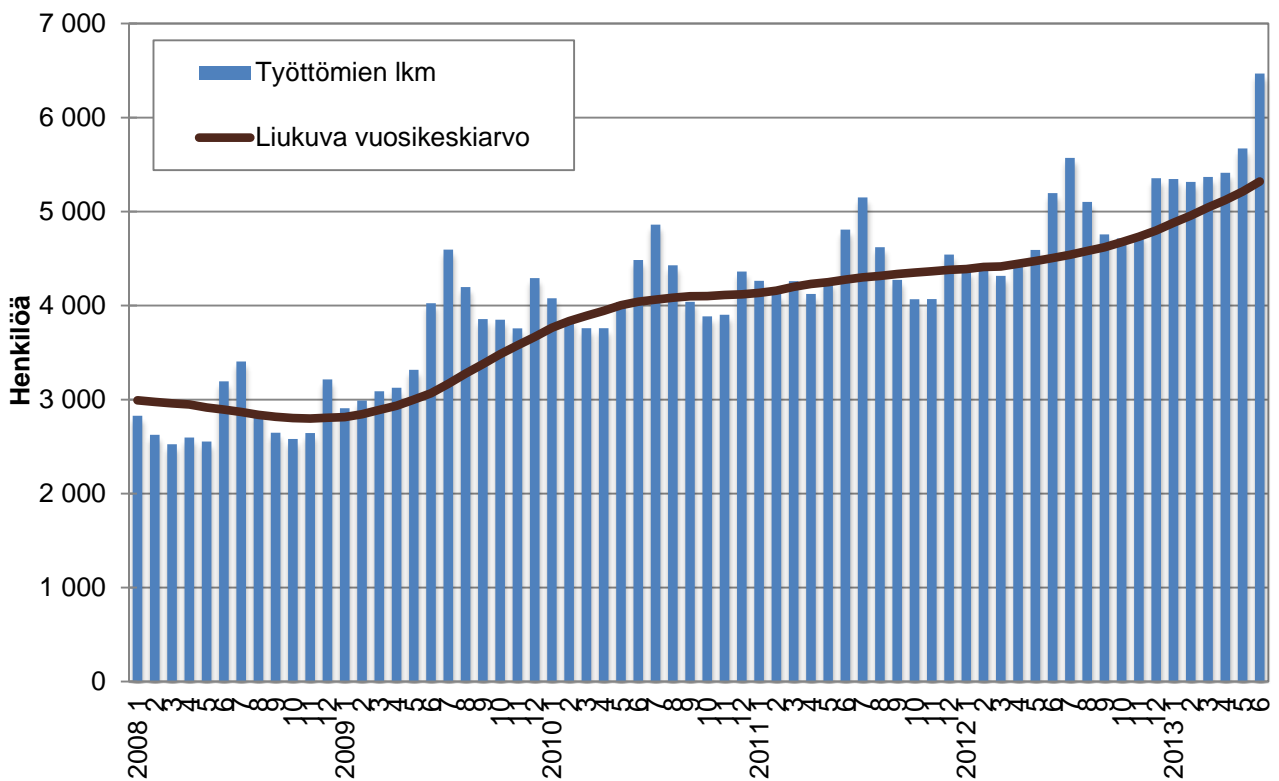

Työllisyysaste = työlliset /väestö %; Työttömyysaste = työttömät/työvoima %; Työvoiman ulkopuoliset = työvoiman ulkopuoliset/väestö

Tuoreinta tilastotietoa ulkomaalaisten työttömyystilanteesta tarjoaa työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto, jonka tiedot kootaan kuukausittain työvoima- ja elinkeinotoimistojen rekisteristä. Rekisteriin on tilastoitu ulkomaan kansalaiset. Vuoden 2013 tammi-kesäkuussa työttömien ulkomaan kansalaisten määrä oli yli 20 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Työttömien työnhakijoiden määrän kasvu koetteli myös Suomen kansalaisia. Kaikkien työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 20 prosenttia.

Ulkomaalaisten työllistymistilanne vaihtelee paljon kansalaisuusryhmittäin. Joissain kansalaisuusryhmissä maahan on muutettu ensisijaisesti työn takia, joissain ryhmissä maahan on tultu pakolaisina. Erityisesti pakolaistaustaisilla maahanmuuttajilla on ollut vaikeuksia työllistyä. EU-maista ja Pohjoismaista peräisin olevat muuttajat ovat työllistyneet parhaiten. Hankalinta työllistyminen on ollut Afrikasta ja Lähi-idästä kotoisin olevilla.

Kuva 36. Ulkomaan kansalaiset työttöminä työnhakijoina Helsingissä kuukausittain vuosina 2008–2013

Lähde: TEM

Taulukko 9. Työllisyys- ja työttömyysasteet syntymävaltion mukaan 31.12.2010

	Työllisyysaste	Työttömyysaste
Kaikki helsinkiläiset	68,5	7,8
Ulkomaalaistaustaiset	51,8	18,4
<i>Syntymävaltion mukaan</i>		
Suomi	51,4	8,7
Ruotsi	69,7	8,0
Muu Pohjoismaa	55,5	6,4
Baltian maat	64,8	11,8
Venäjä ja ent. Neuvostoliitto	53,5	22,3
Muu Länsi-Eurooppa	54,5	8,3
Muu Eurooppa	55,0	15,9
Pohjois-Afrikka	41,0	33,3
Muu Afrikka	38,8	31,4
Pohjois-Amerikka	47,2	10,1
Latinalainen Amerikka	48,1	17,5
Lähi-itä	36,9	35,9
Kaukoitä ja muu Aasia	47,3	17,7
Australia ja Oseania	51,4	8,6
Muu tai tuntematon	63,8	12,3

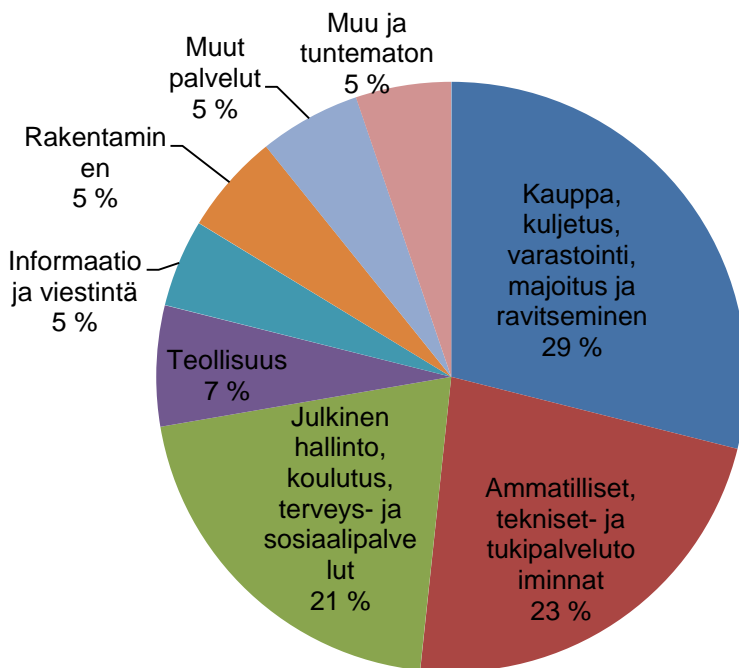
Työllisyysaste = työllisten osuus 15–64 -vuotiaasta väestöstä. Työttömyysaste = työttömien osuus työvoimasta

Vuoden 2010 lopussa kauppa, kuljetus, varastointi, majoitus sekä ravitsemisala työllistivät lähes kolmanneksen ulkomaalaistaustaisesta työvoimasta. Toinen suuri työllistäjä olivat ammatilliset, tekniset ja tukipalvelutoiminnot. Joka viides työskenteli julkisissa palveluissa kuten terveydenhoidossa, sosiaalipalveluissa tai koulutuksen toimialalla.

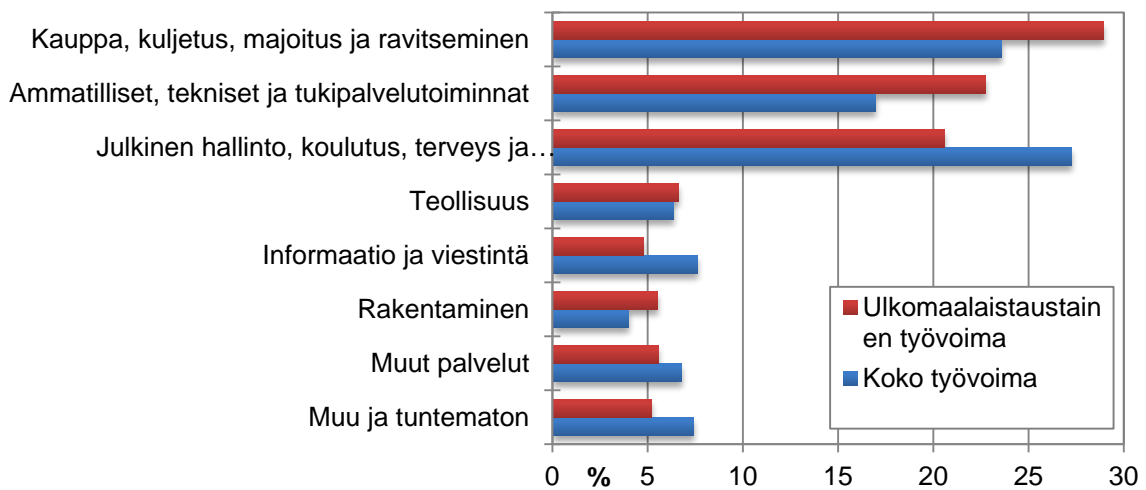
Koko työvoimaan verrattuna ulkomaalaiset ovat suhteellisesti yliedustettuina kaupan, kuljetuksen, majoituksen ja ravitsemistoiminnan toimialoilla. Myös ammatillisissa, teknisissä ja tukipalvelutoiminnoissa sekä rakentamisessa ja teollisuudessa ulkomaalaisten osuus on suhteellisesti korkeampi kuin koko työvoimalla.

Yrittäjien osuus ulkomaalaistaustaisista on korkeampi kuin koko Helsingin väestöllä. Vuoden 2010 lopussa ulkomaalaistaustaisten helsinkiläisten yrittäjyysaktiivisuus, eli yrittäjien osuus työllisistä, oli 10,2 prosenttia. Vastaava osuus koko Helsingin työllisessä työvoimassa oli 6,5 prosenttia.

Kuva 37. Helsingin ulkomaalaistaustainen työllinen työvoima toimialoittain 31.12.2010

Kuva 38. Ulkomaalaistaustainen työvoima ja koko työllinen työvoima Helsingissä toimialoittain 31.12.2010

Taulukko 10. Ulkomaalaistaustaisen työllisen työvoiman jakautuminen toimialoittain 31.12.2010

Toimiala	Helsinki	Pääkaupunki-seutu	Helsingin seutu	Koko maa
Teollisuus	6,6	8,0	8,6	13,1
Rakentaminen	5,5	6,1	6,4	6,2
Kauppa, kuljetus, varastointi, majoitus ja ravitseminen	28,9	29,4	29,3	26,8
Informaatio ja viestintä	4,8	4,9	4,8	3,7
Rahoitus- ja kiinteistöala	1,9	1,7	1,7	1,4
Ammatilliset, tekniset ja tukipalvelutoiminnat	22,8	22,7	22,0	17,7
Julkinen hallinto, koulutus, terveys- ja sosiaalipalvelut	20,6	19,2	19,1	20,9
Muut palvelut	5,5	4,7	4,7	4,7
Muu ja tuntematon	3,4	3,3	3,4	5,5
Yhteensä	100	100	100	100
Lukumäärä	28 659	49 897	55 662	114 406

Liitetaulukko 1. Vieraskielisten määrä ja osuus koko väestöstä peruspiireittäin vuosina 2003 ja 2013

Alue	2003		2013		Muutos 2003–2013 Henkilöä
	Henkilöä	%	Henkilöä	%	
Helsinki	35 243	6,3	73 608	12,2	38 365
1 Eteläinen suurpiiri	4 664	4,8	7 944	7,6	3 280
101 Vironniemen peruspiiri	556	4,9	833	6,9	277
102 Ullanlinnan peruspiiri	1 275	5,7	1 839	7,7	564
103 Kampinmalmin peruspiiri	1 550	5,3	2 925	9,3	1 375
104 Taka-Töölön peruspiiri	610	4,2	1 031	6,9	421
105 Lauttasaaren peruspiiri	673	3,5	1 316	6,1	643
2 Läntinen suurpiiri	5 302	5,3	11 343	10,9	6 041
201 Reijolan peruspiiri	918	5,9	1 529	9,0	611
202 Munkkiniemen peruspiiri	633	3,7	1 097	6,3	464
203 Haagan peruspiiri	1 106	4,3	2 594	10,1	1 488
204 Pitäjänmäen peruspiiri	759	5,1	1 976	11,6	1 217
205 Kaarelan peruspiiri	1 886	7,1	4 147	15,4	2 261
3 Keskinen suurpiiri	3 647	5,0	7 286	8,6	3 639
301 Kallion peruspiiri	1 156	4,6	2 136	7,9	980
302 Alppiharjun peruspiiri	445	3,8	998	8,4	553
303 Vallilan peruspiiri	541	5,0	1 100	8,1	559
304 Pasilan peruspiiri	714	8,7	1 339	15,1	625
305 Vanhankaupungin peruspiiri	791	4,8	1 713	7,3	922
4 Pohjoinen suurpiiri	1 407	3,4	2 700	6,5	1 293
401 Maunulan peruspiiri	558	6,4	970	11,4	412
402 Länsi-Pakilan peruspiiri	115	1,8	209	3,0	94
403 Tuomarinkylän peruspiiri	155	1,8	278	3,2	123
404 Oulunkylän peruspiiri	500	3,7	1 110	8,0	610
405 Itä-Pakilan peruspiiri	79	2,2	133	3,6	54
5 Koillinen suurpiiri	5 661	6,5	12 242	12,8	6 581
501 Latokartanon peruspiiri	1 392	9,1	3 647	15,7	2 255
502 Pukinmäen peruspiiri	618	7,0	1 216	14,9	598
503 Malmin peruspiiri	1 503	5,7	3 161	11,0	1 658
504 Suutarilan peruspiiri	569	4,9	987	8,9	418
505 Puistolan peruspiiri	808	4,3	1 897	10,1	1 089
506 Jakomäen peruspiiri	771	13,3	1 334	24,2	563
6 Kaakoinen suurpiiri	2 524	5,3	5 065	10,5	2 541
601 Kulosaaren peruspiiri	172	4,6	229	6,0	57
602 Herttoniemen peruspiiri	1 668	6,2	3 492	12,8	1 824
603 Laajasalon peruspiiri	684	4,1	1 344	7,9	660
7 Itäinen suurpiiri	9 757	10,0	20 289	19,2	10 532
701 Vartiokylän peruspiiri	1 457	6,8	3 252	15,1	1 795
702 Myllypuron peruspiiri	1 099	12,0	1 980	18,7	881
703 Mellunkylän peruspiiri	4 155	11,4	8 262	22,4	4 107
704 Vuosaaren peruspiiri	3 046	10,1	6 795	18,5	3 749
8 Östersundomin suurpiiri	-	-	65	3,1	-
801 Östersundomin peruspiiri	-	-	65	3,1	-
999 Muut	2 281	12,7	6 674	36,8	4 393

Vieraskieliset = muut kuin suomen-, ruotsin- ja saamenkieliset.

Laatuseloste ja lähteet

LÄHTEET:

Tietolähde on Tilastokeskus, ellei toisin ole mainittu.

AINEISTO:

Helsingin kaupungin tietokeskus, vieraskielisen väestön ennuste

Tilastokeskus, väestötilastot

Tilastokeskus, koulutustilastot

Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto

Tilastokeskus, asumisen tilastot

Tilastokeskus, väestölaskenta

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Vipunen-tietokanta

Sisäasiainministeriö, maahanmuutto-osasto, pakolaistilastot

Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto

VÄESTÖKÄSITTEET JA LUOKITUKSET

Tilastoitavaan väestöön kuuluu Helsingissä vakituisesti asuva väestö. Ne henkilöt, joilla on ollut kotipaikka Helsingissä tilastointipäivänä kuuluvat tilastoitavaan väestöön riippumatta kansalaisuudesta. Ulkomaalaisella on kotipaikka Suomessa, jos hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestävään tai on kestänyt vähintään yhden vuoden. Turvapaikanhakija saa kotipaikan vasta kun hänen hakemuksensa on hyväksytty. Kiintiöpakolaiset ja turvapaikan saaneet pakolaiset kuuluvat siis kotikuntansa väestöön. Helsingissä asuvat vieraan valtion lähetystöön, kaupalliseen edustustoon tai lähetetyn konsulin virastoon kuuluvat henkilöt sekä näiden perheen jäsenet ja henkilökohtainen palveluskunta eivät kuulu Helsingin väestöön, elleivät ole Suomen kansalaisia.

Syntymämaaksi tilastoidaan se maa, joka on ollut äidin vakituinen kotimaa lapsen syntyessä. Ulkomailla syntyneissä voi olla mukana kansalaisuudeltaan suomalaisia, kuten Suomessa syntyneissä on ulkomaan kansalaisia.

Vieraskielisiin kuuluu kaikki muut kuin suomen-, ruotsin- ja saamenkieliset. Ulkomaalaistaustaiset, joiden äidinkieli on suomi, eivät kuulu vieraskielisiin. Äidinkieli rekisteröidään tilastoihin samalla kun vanhemmat ilmoittavat lapsen nimen.

Ulkomaan kansalaisella tarkoitetaan Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Kansalaisuudella tarkoitetaan jonkin maan kansalaisena olemista. Yleensä kansalaisuus saadaan syntyessä, mutta sen voi myös vaihtaa muuttaessa toiseen maahan. Yhdellä henkilöllä voi olla useamman maan kansalaisuus. Jos kansalaisuuksista yksi on Suomen, henkilö tilastoidaan suomalaiseksi. Jos henkilöllä on useita ulkomaan kansalaisuuksia, hänet tilastoidaan sen maan kansalaiseksi, jonka passilla hän on tullut maahan.

Ulkomaalaistaustaisella tarkoitetaan ulkomaiden kansalaisia ja ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia yhteensä. Ulkomaiden kansalaisissa on mukana myös Suomessa syntyneitä. Ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset sisältävät niin suomalaiseseen perheeseen ulkomailla syntyneet ja takaisin Suomeen muuttaneet, kuin ulkomaalaiset, jotka ovat muuttaneet Suomeen ja vaihtaneet kansalaisuutensa Suomeen.

Demografisella huoltosuhteella tarkoitetaan tunnuslukua, joka saadaan jakamalla 0–14- ja yli 65-vuotiaiden määrä työikäisen (15–64) väestön määrällä. Luku kertoo, montako nuorta lasta ja eläke-ikäistä väestössä on yhtä työikäistä kohti. Se antaa karkean kuvan väestön ikärakenteesta ja potentiaalisten huollettavien määrän suhteesta potentiaaliin työssäkäyviin.

EDELLISET TIEDOT:

Helsingin kaupungin tietokeskus, Tilastoja 2011:41, 2010:30, 2009:40, 2008:33, 2008:4

Foreigners in Helsinki. Helsingin kaupungin tietokeskus, Tilastoja 2012:6, 2010:38, 2010:2, 2009:9

- 2013:1 Rakentaminen Helsingissä vuonna 2012
2013:2 Toimitilamarkkinat Helsingissä syksyllä 2012
2013:3 Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun kunnista tammi–joulukuussa 2012
2013:4 Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 4. vuosineljänneksellä 2012
2013:5 Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2013–2030
2013:6 Asuntojen hinnat Helsingissä loka–joulukuussa 2012
2013:7 Ennakkotietoja Helsingin väestönmuutoksista vuonna 2012 ja väkiluvusta vuodenvaihteessa 2012/2013
2013:8 Naiset ja miehet Helsingissä
2013:9 Työpaikat Helsingissä 2010
2013:10 Väestönmuutokset Helsingissä 2008–2011
2013:11 Asuntojen vuokrat Helsingissä vuonna 2012
2013:12 Nuoret toimeentulotuen saajat. Pitkittäistarkastelu 18–20-vuotiaista helsinkiläisistä toimeentulotuensaajista vuosina 2006–2011
2013:13 Rakentaminen Helsingissä 2012 sekä rakentamisen aikasarjoja
2013:14 Rakentaminen Helsingissä vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä
2013:15 Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun kunnista tammi–maaliskuussa 2013
2013:16 Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 1. vuosineljänneksellä 2013
2013:17 Osakeasuntojen hinnat Helsingissä tammi–maaliskuussa 2013
2013:18 Asuntojen vuokrat Helsingissä tammi–maaliskuussa 2013
2013:19 Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2012/2013 ja väestönmuutokset vuonna 2012
2013:20 Työmarkkinat Helsingissä vuosina 2010–2012
2013:21 Osakeasuntojen hinnat Helsingissä huhti–kesäkuussa 2013
2013:22 Osakeasuntojen postinumeroalueittaiset hinnat Helsingissä 2000–2012
2013:23 Asuntojen vuokrat Helsingissä huhti–kesäkuussa 2013
2013:24 Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 2. vuosineljänneksellä 2013
2013:25 Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun kunnista tammi–kesäkuussa 2013
2013:26 Rakentaminen Helsingissä vuoden 2013 toisella neljänneksellä
2013:27 Helsingin kaupungin henkilöstön työtapaturmat ja ammattitaudit vuonna 2012
2013:28 Yksityishenkilöiden tulot ja verot 2011
2013:29 Helsingin ja Helsingin seudun väestöennuste 2014–2050. Ennuste alueittain 2014–2023
2013:30 Helsingin työttömyys alueittain vuoden 2012 lopussa

TIEDUSTELUT

Asuminen Maija Vihavainen, p. 09 310 36398
Koulutus Sanna Ranto, p. 09 310 36408
Työllisyys Minna Salorinne, p. 09 310 36412
Väestö Tea Tikkanen, p. 09 310 36386

TOIMITUS

Saska Saarioja
Julkaisun toteutuksessa mukana Joonas Valve

E-MAIL

etunimi.sukunimi@hel.fi

JULKAISIJA

Helsingin kaupunki, tietokeskus
Osoite: PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki

TILAUKSET, JAKELU

p. 09 310 36293

E-MAIL

tietokeskus.tilaukset@hel.fi

JULKAISUJEN MYYNTI

Tietokeskuksen kirjasto
Siltasaarenkatu 18–20,
00530 Helsinki